

28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Με λιτό μνημόσυνο στην έδρα του ηρωικού Ανεξαρτήτου Τάγματος Δελβινακίου τιμήθηκε και φέτος η μνήμη των πεσόντων.

Λίγα στεφάνια ως φόρος τιμής στους Ήρωες πεσόντες του '40!

Ο γδόντα ολόκληρα χρόνια συμπληρώνονται φέτος από το Έπος του 1940-41 και ποτέ άλλοτε δεν γιορτάστηκε η ιστορική αυτή επέτειος με τον λιτό φετινό τρόπο, που η πανδημία του κορωνοϊού επέβαλλε τους δικούς της κανόνες.

Επίσημες δεξολογίες και παρελάσεις δεν έγιναν, όπως κάθε χρόνο και οι εκδηλώσεις για το «ΟΧΙ» περιορίστηκαν στις απολύτως βασικές, δηλαδή σε επιμνημόσυνες δεήσεις που τελέστηκαν στα Γιάννενα, το Καλπάκι, το Χάνι Δελβινακίου, αλλά και στα στρατιωτικά κοιμητήρια στην Κλεισόυρα και τους Βουλιάρατες της Βορείου Ηπείρου όπου έχουν ενταφιαστεί εκατοντάδες πεσόντες του Ελληνοϊταλικού πολέμου. Αντίστοιχες σεμνές τελετές έγιναν σ' όλη την Ήπειρο, τόσο στις πρωτεύουσες των Περιφερειακών Ενοτήτων όσο και σε μικρότερες πόλεις αλλά και χωριά.

Λιτά τα «Καλπάκια»

Οι καθιερωμένες τριήμερες εκδηλώσεις στα πλαίσια των φημισμένων εορταστικών εκδηλώσεων με την επωνυμία «Καλπάκια» φέτος άρχισαν με την εκδήλωση στο Χάνι Δελβινακίου, εκεί που κάθε χρόνο οι Πωγωνίοι με επικεφαλής την Ομοσπονδία Αδελφοτήτων και Ενώσεων αποτίουν φόρο τιμής στο Ηρωικό Τάγμα, που πρώτο αντιμετώπισε την ανανδρη εισβολή και πρώτο ανέτρεψε τους Ιταλούς και τους οδηγησε έξω από τα σύνορά μας την 11η Νοεμβρίου 1940, μετά τον τιτάνιο αγώνα των ηρωικών συμπατριωτών μας, που πολλοί άφησαν τη ζωή τους στον αγώνα αυτό, ή μέλη πολυτίμα του σώματός τους. Εδώ στο Χάνι ο Δήμος, οι Στρατιωτικές και Αστυνομικές Αρχές καταθέσαν στεφάνια και μόνο στην Ομοσπονδία επιτρέπεται να παραβρεθεί και να καταθέσει στεφάνι. Οι Αδελφότητες, αν και τα είχαμε οργανώσει, δεν επιτρέπεται να παραβρεθούν και να τιμήσουν τους ηρωικούς πε-

(Συνέχεια στη σελίδα 5)

Για τη γιορτή του Αγίου Νικολάου, προσάτη του χωριού μας και της Αδελφότητας, ενχόμαστε σε όλους τους χωριανούς και μέλη μας Χρόνια πολλά με υγεία και ευτυχία και ο Άγιος να μας προστατεύει.

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας Βησσανιωτών, ο Πρόεδρος και το Κοινοτικό Συμβούλιο του χωριού μας απευθύνονται προς όλα τα μέλη, τους φίλους και τους απανταχού Βησσανιώτες και τους εύχονται Χρόνια Πολλά με υγεία, Καλές Γιορτές και ευτυχισμένος ο καινούργιος χρόνος 2021.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το κόψιμο της Βασιλόπιττας και οι ευχές που ανταλλάσαμε κάθε χρόνο θα πραγματοποιηθούν σε ειδική εκδήλωση με ζωντανή μουσική σε Ξενοδοχείο στο κέντρο της Αθηνάς μόλις οι συνθήκες το επιτρέψουν.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Σαν φτάνω στο χωριό μου Φθινόπωρο και Χειμώνα νάτος μπροστά μου πάλι. Φροστ από δω, φροστ απόκει. Όλο με γυροβολιάζει...

Ο «φτερωτός αμνός»...

Ο καλογιάννος ή κοκκινολαίμης είναι ένα μικρό πτηνό. Έρχεται στην πατρίδα μας το Φθινόπωρο, ως προάγγελος του Χειμώνα, από τις βορειότερες χώρες. Το επιστημονικό του όνομα είναι ερύθακος ή ερυθρόστηθος.

Εάν προσπαθούσαμε ανάμεσα στα πετούμενα να βρούμε ένα, που να έχει χαρακτηριστικά ανάλογα, προς τα χαρακτηριστικά του αρνιού, τα σχετικά με το άκακο, το αγαθό, το ειρηνικό, το πράο, το αφιλόνητο, το απονήρευτο, νομίζω ότι θα καταλήγαμε ότι όλα αυτά τα συγκεντρώνει ο καλογιάννος ή κοκκινολαίμης. Ότι αυτός είναι ο «φτερωτός αμνός».

Αυτό το βιωματικό που ακολουθεί οδηγεί σε μια τέτοια Εξάλλου ο κόκκινος λαιμός του αποτελεί αιώνια σφραγίδα και σύμβολο σφαγής και θυσίας. «Ως πρόβατον επί σφαγήν ήχθης...» Κύλησαν τα χρόνια. Πέρασαν οι δεκαετίες. Η ζωή άλλαξε. Εγώ μεγάλωσα. Δεν ...χτίζω πλακοπαίδες. Δεν ...κρατάω σφεντόνα. Ο καλογιάννος έγινε ο καλύτερος φτερωτός φίλος μου.

Σαν φτάνω στο χωριό μου Φθινόπωρο και Χειμώνα νάτος μπροστά μου πάλι. Φροστ από δω, φροστ απόκει. Όλο με γυροβολιάζει. Στην αυλή μας, στο κήπο μας, στο δρόμο, ακόμα και στο Νεκροταφείο, που πάω ν' ανάψω τα καντήλια των γέρων μου, που εκεί αναπαύονται εν ειρήνη, νάτος μπροστά μου, πένω στον τάφο, να μου δείχνει τον πορφύρο λαιμό του και να προσπαθεί να βγάλει μια λαλιά της ... προκοπής!!!

Δεν έχω καταλάβει ακόμα γιατί το κάνει αυτό!!!... Θέλει να μου θυμίσει τις ενοχές μου για το φόνο τόσων προγόνων του και να επαναλαμβάνω κάθε φορά τη μεταμελεία μου για αυτούς ή για να μου δείξει ότι είναι συχωρεμένα και ξεχασμένα όλα εκείνα; Δεν έχω καταλάβει!! Δεν έχω!! πρώτη μικρή και με επιφύλαξη εκτίμηση.

Όταν ήμουν παιδί, στη δεκαετία του 1950, ήμουν διάκτης του «ερύθακου» ή «ερυθρόστηθου» ή «καλογιάννου» ή «κοκκινολαίμη». Με τις πλακοπαίδες, με τα δόκανα, με τη σφεντόνα εξόντωννα τον άκακο, τον αγαθό, τον ανυπεράσπιστο, τον ανυποψίαστο κοκκινολαίμη. Το παράδοξο ήταν ότι ενώ ο τόπος ήταν γεμάτος σιτάρι, σπόρους, σκουλήκια, αυτός κατά τρόπο ανεξήγητο, προτιμούσε τις ελιές που έβαζα εγώ για δόλωμα (Συνέχεια στη σελίδα 3)

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

Το Ημερολόγιο της Αδελφότητας για το 2021 κυκλοφόρησε. Είναι αφιερωμένο στο χωριό μας και σε όλους τους συγχωριανούς μας που λατρεύουν τη Βήσσανη. Επειδή όπως γνωρίζετε οι καιροί είναι πρωτόγνωροι θα είναι και προβληματική, η διαμονή του Ημερολογίου, αφού η καθιερωμένη εορτή για το κόψιμο της Βασιλόπιττας που κάναμε κάθε χρόνο στη «Μάνα» μας αναβάλλεται και ήταν η ευκαιρία όπου όλοι οι συγχωριανοί μας στην περιοχή των Αθηνών προμηθεύονταν το Ημερολόγιο και κατέβαλαν τη συνδρομή τους για όλο το 2021, τώρα είμαστε υποχρεωμένοι να τους το αποστείλουμε ταχυδρομικά με ότι αυτό συνεπάγεται. Η αγάπη όλων σας για το χωριό μας και την Αδελφότητα, πιστεύουμε ότι θα στηρίξει έστω και από το υστέρημά σας με τη δαπάνη που θα μας εμβάσατε ώστε να συνεχίσουμε και την έκδοση της αγαπημένης μας εφημερίδας. Γι' αυτό εκ των προτέρων σας ευχαριστούμε. Στις πίσω σελίδες, όπως πάντα, έχουμε ενδιαφέροντα θέματα που έχουν σχέση με τους επιστήμονες του χωριού μας και κάποια τοπία της Βήσσανης.

Μεγάλη προσπάθεια

ΝΑ ΣΩΣΟΥΜΕ ΤΩΡΑ το Αρρεναγωγείο μας

Μεγάλη προσπάθεια γίνεται από την Αδελφότητα για ανάδειξη του Αρρεναγωγείου μας σε χώρο Μουσειακό, για να θυμίζει στις νεότερες γενιές την πνευματική διαδρομή του χωριού μας ως πνευματικού φάρου του Πωγωνίου. Έτσι και ήταν. Εδώ φοίτησαν διακεκριμένες προσωπικότητες, ακόμη και ο αλήστου μνήμης Αλή Πασάς. Εδώ έμαθε τα πρώτα γράμματα όταν μετά την πτώση του πατέρα του ήτο φιλοξενούμενος της Βησσανιώτικης οικογένειας Τζουβάρα. Οικογένεια που εδραστηριοποιείτο στη Ρουμανία και ανέδειξε γόνους οι οποίοι κατέλαβαν υψηλά πόστα στην ανεξάρτητη ρουμανική κυβέρνηση. Εξάλλου ο πρεσβύτερος της Ρουμανίας στην Κωνσταντινούπολη Τριανταφύρ (Τριαντάφυλλος) Τζουβάρας πολύ βοήθησε τους εν Κωνσταντινούπολη Βησσανιώτες «Η Αρετή». Εδώ φοίτησε και ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηνάγώρας και άλλοι διαπρεπείς Βησσανιώτες. Ένα τέτοιο λοιπόν μέγαρο των Μουσών, που έμαθαν γράμματα οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας, αλλά η εμείς μέχρι πρότινος που έλειπε ελλείψει μαθητών, είναι κοίμη να ερημώσει.

Πριν τρία χρόνια, και με τη βοήθεια της αξεχάστης Τέσας Κόντη, κάναμε μια μικρή αλλά ουσιαστική παρέμβαση στις κάτω αίθουσες. Το ποσό των 10.000 δρχ. που μας κατέβαλε δεν ήταν ικανό να φθάσει ώστε να αντικαταστήσουμε τα παράθυρα του ισόγειου, η φθορά των οποίων θέτουν σε κίνδυνο όλο το οικοδόμημα, γιατί οδηγούν τα νερά στους τοίχους του μνημείου αυτού. Έτσι, επιτακτική ανάγκη είναι να λύσουμε το θέμα της αντικατάστασης των κουφωμάτων και των παραθύρων. Η Αδελφότητα από το ταμείο της και πέρου και φέτος δαπάνησε κάποια ποσά για βαψίματα και επισκευές σε δύο πατώματα. Άλλα χρήματα, όπως είναι εύλογο, δεν έχει. Οι εκάστοτε χορηγοί λυοστεύουν και φέτος λόγω της πανδημίας και μη πραγματοποιήσεως της γιορτής μας «το κόψιμο της βασιλόπιττας» δεν θα υπάρξουν εισπράξεις.

Έτσι, σκεφτήκαμε να κάνουμε την παρούσα έκκληση, να υιοθετήσουμε όσοι δύνανται και θέλουν εις μνήμην των γονέων τους από ένα παράθυρο. Ειδική καλαίσθητη πινακίδα θα ενσωματωθεί με το όνομα του Δωρητή με μεταλλικό πλακίδιο στο αντίστοιχο παράθυρο εις μνήμην του πατέρα του ή του παππού του που φοίτησε σε αυτό το υπέροχο σχολείο, που από το 1892 αδιάκοπα μέχρι το 2014 λειτουργούσε. Εμείς της Αδελφότητας, ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και ο ταμίας, θα είμαστε οι πρώτοι που θα συνεισφέρουμε στην αξία τριών παραθύρων 1.800 ευρώ, όπως συμφωνήσαμε μετά την έκπτωση που μας έκανε ο κατασκευαστής με τα μερεμέτια που θα χρειασθούν.

Τριάντα δυο (32) είναι συνολικά τα παράθυρα που χρήζουν αντικατάστασης. Η ενέργεια αυτή αφιέρτα στην αγάπη και τον πατριωτισμό των Βησσανιωτών και φίλων της Βήσσανης. Πιστεύουμε ότι η προσπάθεια έως το καλοκαίρι θα ευοδωθεί.

Με πατριωτικούς χαρτετισμούς
Το Δ.Σ. της Αδελφότητας

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

– Η σύζυγος του φίλου Βησσανιώτη **Τάσου Βαϊμάκη Αρετή Παπαβραμοπούλου - Βαϊμάκη** έφερε στον κόσμο ένα χαριτωμένο και υγιέστατο αγοράκι.

Στους ευτυχείς γονείς Τάσο και Αρετή και ιδιαίτερα τον παππού Νίκο Βαϊμάκη η Αδελφότητα εύχεται να τους ζήσει, να είναι υγιής και τυχερός και να τον καμαρώσουν και γαμπρό.

– Η **Ελευθερία Βαϊμάκη**, κόρη του Νίκου Βαϊμάκη και ο **Βαγγέλης Δαμνίος** απέκτησαν ένα χαριτωμένο και υγιέστατο κοριτσάκι.

Στους ευτυχείς γονείς και στον παππού Νίκο Βαϊμάκη η Αδελφότητα εύχεται να τους ζήσει και να την καμαρώσουν και νυφούλα.

– Η **Αλεξία Στούπη**, κόρη του Κώστα και της Καίτης Στούπη και σύζυγος του **Κώστα Βρετού** έφερε στον κόσμο ένα χαριτωμένο και υγιέστατο αγοράκι.

Στους ευτυχείς γονείς Κώστα και Αλεξία, στους παππούδες και γιαγιάδες και ιδιαίτερα στην Καίτη και τον Κώστα η Αδελφότητα εύχεται να τους ζήσει, να είναι υγιής και τυχερός και να τον καμαρώσουν και γαμπρό.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Στις 11 Οκτωβρίου 2020, στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου, ο **Ανδρέας Τσίμας** και η σύζυγός του **Όλγα Μέντζου** κόρη του Βασίλη και Ολυμπίας Μέντζου βάπτισαν τον χαριτωμένο γιού τους, που γνώρισάς σε καλοκαίρι στο χωριό μας, οι νονοί **Δημήτρης Κυριάκος** και η **Μαρία Πεφάνη** ονόμασαν τον νεοφώτιστο **Απόστολο**.

Στους ευτυχείς γονείς Όλγα και Ανδρέα τους ευχόμεθα να τους ζήσει και να είναι τυχερός, στις γιαγιάδες και παππούδες να τον χαιρόνται και να τον καμαρώσουν και γαμπρό.

ΘΑΝΑΤΟΙ

• Πέθανε στην Αθήνα ο Βησσανιώτης **Λεωνίδας Ευθυμίου** σύζυγος της αξεχάστης Ελένης Ευθυμίου, που

πρόσφατα μας άφησε και αυτή. Ο Λεωνίδας ήταν γαμπρός του αγαπητού σε όλους τους Βησσανιώτες Λεωνίδα Μπούσια.

Ο εκλιπών ήτο ένας σοβαρός, εργατικός και ήσυχος οικογενειάρχης. Με την Ελένη, τη σύζυγό του, δούλεψαν τίμια και νοικοκυρεμένα και μεγάλωσαν την κόρη τους Ντίνα με όλες τις Βησσανιώτικες και Πωγωνίσιες αρχές. Είχαν όμως και την ευτυχία να αποκτήσουν και έναν γαμπρό, τον φίλο Αλέξη Χρονόπουλο, λαμπρό νέο και Βησσανολάτρη, που είναι τιμή μας να είναι διακεκριμένο μέλος της Αδελφότητάς μας.

Τα παιδιά και τα εγγόνια του τον συνόδευσαν στη Βησσανία με όλο τον πόνο η νεκρώσιμος ακολουθία στον Αη-Νικόλαο μας.

Όλους, συγγενείς και φίλους του, τους λύπησε ο χαμός του και εφαρμόζοντας τα μέτρα λόγω κορωνοϊού τον αποχαιρέτησαν και έγινε η ταφή του στον Αη-Γιώργη.

Η Αδελφότητα και από τη θέση αυτή εκφράζει τα πιο ειλικρινή συλλυπητήρια στα παιδιά του Ντίνα και Αλέξη, στα εγγόνια του και στους άλλους συγγενείς. Ευχόμεθα να είναι ελαφρύ το χόμα του Αη-Γιώργη μας που τον σκέπασε. Καλό ταξίδι Λεωνίδα.

• Έφυγε από τη ζωή, νέος και γεμάτος ζωή, ο γαμπρός Βησσανιώτης **Κωνσταντίνος Νατσίκος**. Ένα μοιραίο γλύστηρημα κατά τη διάρκεια του κυνηγιού, έπεσε σε άποτομο γκρεμό στο ποτάμι του χωριού μας και τραυματίστηκε θανάσιμα. Ο χαμός του έπεσε σαν κεραυνός σε όλα τα χωριά του Πωγωνίου, γιατί ο Κώστας ήταν σε όλους γνωστός και δεινός κυνηγός.

Ήτο σύζυγος της Βησσανιώτισσας Αγγελικής Γκόγκα, κόρη του Θεοδώρου Γκόγκα. Είχε αποκτήσει μια ωραία οικογένεια και το ατύχημα αυτό έβαψε στο πένθος όλους τους συγγενείς και φίλους. Είθε ο Άγιος Θεός να δίνει δύναμη στους γονείς του, τη γυναίκα του και τα παιδιά του για να ξεπεράσουν αυτόν τον αβάσταχτο πόνο.

Η κηδεία του έγινε στον Άγιο Κωνσταντίνο Κεφαλόβρυσου, όπου ένα μεγάλο πλήθος συγγενών και φίλων τηρώντας τα μέτρα ασφαλείας και με την παρουσία όλης της Δημοτικής Αρχής εψάλλει η νεκρώσιμος ακολουθία.

Η Αδελφότητα δεν μπορεί να πει τίποτε άλλο παρά να συλλυπηθεί τους τραγικούς γονείς, τη σύζυγο και φίλη μας Αγγελική, τα παιδιά του, όπως και την οικογένεια του Θεοδώρου Γκόγκα και τους άλλους Γκογκαίους και ας τους βοηθήσει ο Θεός ώστε να απαλυνθεί ο πόνος τους από τη μεγάλη απώλεια.

Φίλε Κώστα, καλό σου ταξίδι.

• Πέθανε ξαφνικά και ανέλπιστα ο πολυαγαπημένος σε όλους τους συγχωριανούς μας **Χρήστος Φίλης**. Γυιός του Ευτύχου (Χούλη) και της Ανθούλας Φίλη, μοναχοπαιδί τους και αγαπημένος ιδιαίτερα στους νέους του χωριού μας. Ήταν ο θρυλικός «Χούλιος», ο τερματοφύλακας της ομάδας μας της ΑΒΕΛ Βησσανίας με τις τόσες επιτυχίες στις δεκαετίες 70-80. Μόλις

τον Σεπτέμβριο αναχώρησε από τη Βησσανη υγιέστατος. Κάθε καλοκαίρι περνούσε την άδεια του στο χωριό του τόσο αγαπούσε. Υπηρετούσε στην Αστυνομία και ήταν πολύ αγαπητός στους συναδέλφους του. Αυτοί εξάλλου, και με δική τους πρωτοβουλία, και με την πρώτη ξαδέερφη του εκ μητρός Μαρία, τον συνόδευσαν στο χωριό. Εντύπωση μας έκανε η τόση αγάπη των συναδέλφων του του Ατυνομικού Τμήματος Μοσχάτου. Ο Χρήστος ήτο ο «αγαθός γίγαντας», όπως τον έλεγαν οι συνάδελφοί του, γιατί παρά το ύψος του ο χαρακτήρας του έκλεινε ένα καλοκάγαθο και αγαπητό παιδί για όλους. Αυτός λοιπόν ήτο ο Χρήστος και όλοι οι συγχωριανοί μας γνώριζαν την αγάπη του για το χωριό, γι' αυτό και η επιθυμία όλων ήτο να ταφεί στον Αη-Γιώργη μας όπου κοιμούνται οι γονείς του. Όλο το χωριό τον συνόδεψε εκεί. Η νεκρώσιμος ακολουθία εψάλλει στον Αη-Νικόλαο μας. Στεφάνη κατέθεσε ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας Αντιστράτηγος Καραμανλάκης και τα παιδιά του Χωριού με την επιγραφή «Στον αγαπημένο μας Χούλιο».

Η Αδελφότητα στον Χρήστο μας, του αγαπημένου μας μέλους, που κάθε χρόνο κατέθετε την οικονομική ενίσχυση και στην Αδελφότητα, αγόραζε 3 ημερολόγια και πάντα για τον καθαρισμό του νεκροταφείου μας κατέθετε 20 ευρώ κάθε χρόνο. Το γραφείο του το είχε διακοσμήσει με φωτογραφίες της Βησσανίας και οι συνοδευόντες συνάδελφοί του μας παρακάλεσαν να τους στέλνουμε την εφημερίδα μας και το ημερολόγιο του 2021.

Σ' αυτόν λοιπόν τον φλογερό Βησσανιώτη η Αδελφότητα θα κρατά το καντήλι του αναμένο. Καλό ταξίδι φίλε αγαπητέ Χρήστο. Μια θέση στη γειτονία των αγγέλων τη δικαιοσύνη. Δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ.

• Έφυγε από τη ζωή πλήρης ημερών (105 ετών) η **Παναγιώτα Στούμπου**, μητέρα της Ελένης Καρανίκα και πεθερά του αξεχάστου Δωρητή της Βησσανίας Νικολάου Καρανίκα. Η αξεχάστη Παναγιώτα, που πολλά καλοκαίρια έρχονταν στη Βησσανη, ήταν μια καλή και ευγενική κυρία που με τον σύζυγό της είχαν αναθρέψει με όλες τις ελληνικές και ορθόδοξες αρχές τα παιδιά τους. Ήταν όμως και μια πονεμένη μάνα, γιατί έχασε το γιού της, ένα λεβέντη νέο, σε ατύχημα. Παρά ταύτα ο Άγιος Θεός τους έδωσε δύναμη και ξεπέρασαν τον πόνο και η αξεχάστη Παναγιώτα βρήκε παρηγορία στον Θεό.

Έζησε ένα ήσυχο και καλό βίο και τα τελευταία χρόνια τα παιδιά της, και ιδιαίτερα η κόρη της Ελένη, την είχε μεσα στην αγκαλιά της. Μέχρι τα τελευταία της είχε πλήρη διαιρέα, μας έκανε εντύπωση που παρά την ηλικία της μας έδινε συμβουλές όταν την επισκεπτόμασε και είχε και πολιτική άποψη για τα τεκταινόμενα διεθνώς. Ήταν ένα φαινόμενο της φύσης. Τέτοιοι άνθρωποι είναι μοναδικοί και έχουν την ευλογία του Θεού.

Έκλεισε τα μάτια της ήσυχα, χωρίς ταλαιπωρία και νοσοκομεία και έσβησε σαν πουλάκι. Τα παιδιά της την συνόδευσαν στο χωριό της, όπου είδε το φως το 1915, και ετάφη εκεί όπως ήταν η επιθυμία της.

Η Αδελφότητα στα παιδιά της Ελένη και Χρήστο, στη νύφη και στα εγγόνια της και στους άλλους συγγενείς της εκφράζει τα πιο ειλικρινή συ-

λλυπητήρια. Σίγουρα, αξεχάστη γιαγιά Παναγιώτα, θα βρεθείς στον τόπο των αγίων. Θα σε θυμόμαστε πάντα.

• Έφυγε πρίν λίγες ημέρες μία από τις μεγαλύτερες εν ζωή Βησσανιώτισσες, η **Γκρόζα Ελένη**, κόρη των αείμνηστων Σωκράτη και Καλλιόπης Ζωΐδη. Γεννήθηκε το 1925 στην Κάτω Μερότη Πωγωνία, όπου πέρασε τα παιδικά της χρόνια και εν συνεχεία το 1933 η οικογένεια της μετακόμισε στην Βησσανη, όπου ο πατέρας της Σωκράτης, άνοιξε στο κέντρο του χωριού το γνωστό σε όλους μπακάλικο (σούπερ-μάρκετ της εποχής), το οποίο λειτούργησε για 40 περίπου χρόνια. Στη Βησσανη πέρασε τα νεανικά της χρόνια βοηθώντας μαζί με τις δύο αδελφές της, Αθηνά και Βασιλική, τους γονείς της στο μαγαζί και στις αγροτικές δουλειές, εκεί πέρασε και τα δύσκολα χρόνια της κατοχής και του εμφυλίου.

Το 1948 παντρεύτηκε το Νικόλαο Γκρόζα από τον Παλαιόπυργο και εν συνεχεία εγκαταστάθηκαν στον Προφήτη Ηλία στον Πειραιά όπου έστησαν το σπιτικό τους, δημιουργώντας την οικογένεια τους, απέκτησαν δυο αγόρια τον Κοσμά και τον Λεωνίδα και ευτύχησε να τα δει να σπουδάζουν, να προκόβουν και να δημιουργούν τις δικές τους οικογένειες και χάρηκε εγγόνια και δισέγγονα. Αγαπούσε τον καθαρισμό του νεκροταφείου μας κατέθετε 20 ευρώ κάθε χρόνο. Το γραφείο του το είχε διακοσμήσει με φωτογραφίες της Βησσανίας και οι συνοδευόντες συνάδελφοί του μας παρακάλεσαν να τους στέλνουμε την εφημερίδα μας και το ημερολόγιο του 2021.

Η Αδελφότητα εκφράζει τα συλλυπητήριά της στα παιδιά της Κοσμά και Λεωνίδα, στα εγγόνια της και στους άλλους συγγενείς της.

• Έφυγε πλήρης ημερών η **Σοφία Κώστα**, σύζυγος του αξεχάστου συγχωριανού μας Αντώνη Κώστα. Ήταν μια σοβαρή και καλή σύζυγος, μητέρα και γιαγιά και τον συμπαινούσαν όλοι οι συγχωριανοί. Τα παιδιά της και οι άλλοι συγγενείς της την έφεραν στο χωριό όπου έγινε η εξόδιος ακολουθία, την οποία παρακολούθησαν ανάλογα, λόγω των ειδικών έκτακτων συνθηκών, ένα μεγάλο πλήθος συγχωριανών και συγγενών της. Τώρα αναπαύεται κοντά στους δικούς της τον Αη-Γιώργη μας, την τελευταία κατοικία κάθε Βησσανιώτη.

Η Αδελφότητα και από τη θέση αυτή εκφράζει τα πιο ειλικρινή συλλυπητήριά της στα παιδιά, στα εγγόνια και στους άλλους συγγενείς και εύχεται να καταπαυθεί και αναπαυθεί στο χώρο των Αγίων. Ας είναι η μνήμη της αιωνία.

• Έφυγε από τη ζωή ο φίλος Βησσανιώτης **Κωνσταντίνος Τζόγκας**. Ο χαμός του λύπησε όλους τους συγχωριανούς και φίλους του, αφού ήταν αγαπητός σε όλους. Ήταν ένας καλός εργατικός και συνεπής οικογενειάρχης, ο οποίος με τη Βησσανιώτισσα σύντροφό του Αλεξάνδρα Νίτα δημιούργησαν μια σοβαρή οικογένεια και χάρηκαν παιδιά και εγγόνια. Τα τελευταία χρόνια υπήρχαν προβλήματα υγείας, αλλά η Αλεξάνδρα και οι κόρες του συμπαραστάθηκαν στην περιπέτειά του με αγάπη και στοργή. Η εξόδιος ακολουθία του έγινε στον Αη-Νικόλαο μας, όπου παρά τις απαγορεύσεις ένα μεγάλο πλήθος συγχωριανών μας, εκτός της εκκλησίας τηρώντας τα

μέτρα, τον αποχαιρέτησαν. Η ταφή του έγινε στον Αη-Γιώργη μας και τοποθετήθηκε στον τάφο της αδελφής του Αλεξάνδρας.

Η Αδελφότητα και από τη θέση αυτή εκφράζει τα πιο θερμά και ειλικρινή συλλυπητήρια στη σύντροφο της ζωής του Αλεξάνδρα, στις κόρες και στους γαμπρούς του, στα εγγόνια του, στ' αδελφία του και στους άλλους συγγενείς του.

Ο Ιατρός ανηψιός του Νικόλαος Τζόγκας, λόγω των εκτάκτων συνθηκών, δεν μπόρεσε να παραβρεθεί και διαβάστηκε ο αποχαιρετισμός του που μας έστειλε:

Αγαπημένο μου μπάμπα Κώστα,

Θλίβομαι που λόγω των συνθηκών δεν μπορώ να σε συνοδεύσω στο τελευταίο σου ταξίδι. Που δεν μπορώ να πω δυο λόγια παρηγοριάς στη θεία Αλεξάνδρα που στάθηκε δίπλα σου βράχος ακούνητος! Που δεν μπορώ να αγκαλιάσω την Πέπη, τη Λέτα, το Νίκο. Που δεν μπορώ να μοιραστώ μαζί τους τη στεναχώρια και τη θλίψη που προκάλεσε ο θάνατός σου. Θέλω όμως να καταθέσω λίγα λόγια από την καρδιά μου: Οι αναμνήσεις της παιδικής μου ηλικίας είναι γεμάτες από εσένα, οποίοι σουρτάρι της μνήμης μου και να ανοίξω είσαι παρών. Με το χιούμορ σου, την στοχευμένη και πάντα δίκαιη αυστηρότητα σου, με κυρίως με τη μεγάλη σου καρδιά που μας αγάλιαζε όλους. Που μας έμαθε να μην είμαστε απλά συγγενείς, αλλά οικογένεια. Έχω να θυμάμαι αμέτρητες στιγμές μαζί σου. Ξέρεις, θείε μου, ο άνθρωπος πεθαίνει όταν λησμονείται η μνήμη του. Εσύ να μην ανησυχείς όμως: Η δική σου μνήμη δεν πρόκειται να σβήσει ποτέ από τις καρδιές μας.

Σε αγαπώ πολύ. Καλό σου ταξίδι στις γειτονιές των αγγέλων.

Νίκος
Φίλε Κώστα, καλό σου ταξίδι, πάντα θα σε θυμόμαστε.

• Έφυγε από τη ζωή και αρκετά νέα η Βησσανιώτισσα **Χαρούλα Τζάκου - Φίλιου**, κόρη της Βασιλικής Τζάκου. Ο ξαφνικός χαμός της λύπησε όλους τους Βησσανιώτες στο χωριό και στην Αθήνα. Ήταν μια ήσυχη και καλοκάγαθη κοπέλα, μέλος δραστήριο της Αδελφότητας που ποτέ και σε καμιά εκδήλωση δεν έλειπε. Το χαρακτηριστικό της ήταν η ιδιαίτερη αγάπη για την Βησσανη και σε κάθε ευκαιρία την επισκέπτονταν. Ζούσε μόνη της γι' αυτό και ο χαμός της μας λύπησε ιδιαίτερα. Ήρθε από τη Γερμανία, όπου ζει η αδελφή της Γεωργία με έναν εξαίρετο Γερμανό σύζυγο. Η αδελφή της, τα ανήψια της, τα ξαδέλφια της θα την οδηγήσουν μόνο στην εξόδιο ακολουθία και στην τελευταία της κατοικία λόγω των έκτακτων συνθηκών. Δεν θα μας δοθεί έτσι η ευκαιρία να πούμε δυο λόγια, εμείς της Αδελφότητας, γι' αυτή τη φλογερή Βησσανιώτισσα, γιατί το άξιζε.

Από τη θέση αυτή στην αδελφή της Γεωργία, στο γαμπρό της, στ' ανήψια της, στα ξαδέλφια της και στους άλλους συγγενείς της εκφράζει τα πιο θερμά και ειλικρινή συλλυπητήρια.

• Για την εκκλησία μας απέστειλαν Οι φίλοι συμπατριώτες μας:

Γιάννης και Αλεξάνδρα Μαρούκη 50 ευρώ, **Αγγελική Βραζιώτη - Βλαχιώτη** 20.

ΠΕΤΥΧΑΝ ΣΤΑ ΑΕΙ

– Η **Βασιλική Κόττη**, κόρη του Ηλία Κόττη, εισήλθε στο τμήμα Βαλκανικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

– Ο **Ελευθέριος Νίτας**, γυιός του Κωνσταντίνου Νίτα και εγγόνι του αξεχάστου φίλου μας Λεωτέρου Νίτα, εισήχθη στην Στρατιωτική Σχολή των Ευελπίδων.

Στα παραπάνω Βησσανιώτκια, στους γονείς και στους άλλους δικούς τους, ιδιαίτερα παππούδες και γιαγιάδες που χαιρόνται περισσότερο, να έχουν καλές σπουδές, να είναι υγιείς και θερμά συγχρητήρια.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΣΠΥΡΟΣ, Αθήνα.....	50
ΣΟΥΛΑ Ν. ΠΑΤΣΟΥΡΑ, Αθήνα.....	30
ΜΠΕΛΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, Βησσανη.....	10
ΜΠΕΛΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, Γερμανία.....	20
ΜΕΝΤΖΟΥ ΟΛΥΜΠΙΑ, Αθήνα.....	50

Παρακαλούμε τους συνδρομητές της εφημερίδας, που δεν αναγράφεται το όνομά τους με το ακριβές ποσό που εισέφεραν για την Αδελφότητα, να επικοινωνούν με τον ταμία Γιώργο Βλαχιώτη στα τηλ.: 210 8069823 και 6973657800.

Ζοφερές προτυπώσεις ενός εφιαλτικού μέλλοντος

Όσα βλέπουμε εσχάτως σε Γαλλία και Αυστρία δεν είναι παρά τα απολύτως αναμενόμενα επίχειρα του ισλαμο-εποικισμού της Ευρώπης, φαινομένου που βρίσκεται σε έξαρση εδώ και πάρα πολύ καιρό – και φυσικά όχι ως απότοκο κάποιων δήθεν προσφυγικών ή οικονομικών αναγκών, αλλά ως ξεκάθαρο αποδομητικό σχέδιο που διενεργούν μεθοδικά οι διεστραμμένοι εγκληματίες της νεοταξικής αθλιότητας και αταξίας. Όλα όσα γράφουμε δηλαδή και φωνάζουμε εδώ και δεκαετίες αρκετοί άνθρωποι, χαρακτηρισμένοι φυσικά με αξιοθαύμαστη ευκολία (κι ακόμη πιο χαρακτηριστική χυδαιότητα) ως ρατσιστές, φασίστες, συνωμοσιολόγοι και γραφικοί. Και αυτό βέβαια δεν λέγεται τώρα εν είδει απόπειρας αυτοδικαίωσης (δεν υπάρχει λόγος και κυρίως ούτε χρόνος για τέτοια πράγματα – οι καιροί γαρ ου μενετοί). Απλώς ελπίζω όλα αυτά που βλέπουμε στα δυτικά μας και τα οποία δεν θα εκτονωθούν, αλλά αντιθέτως είναι απολύτως σίγουρο ότι θα ενταθούν, να παραδειγματίσουν και να ζυπνήσουν επιτέλους και εδώ κάποιους. Μήπως και αναλογιστούν τι επέρχεται σύντομα και πάνω στα δικά μας κεφάλια. Και προφανώς, όταν λέω «κάποιους», δεν εννοώ τους δωσιλογικούς συρφετούς που παριστάνουν τις ελλαδικές κυβερνήσεις (και τα δήθεν αντιπολιτευτικά τους δεκανίκια και συμπληρώματα). Όλοι αυτοί είναι απολύτως βέβαιο ότι θα συνεχίσουν το άθλιο έργο του σημερινού λαθροεποικισμού της πατρίδας μας και της σταδιακής αντικατάστασης του πληθυσμού της από ένα φρικτό ανεμομάζωμα αγριεμένων και αποκτηνωμένων ορδών. Θα το συνεχίσουν, γιατί αυτή ακριβώς είναι η δουλειά τους και η διατεταγμένη υπηρεσία τους. Δεν εννοώ ασφαλώς ούτε τον φερόμενο ως ακαδημαϊκό και δημοσιογραφικό κόσμο της χώρας, που επίσης θα συνεχίσει τη δική του... ευγενή και υφιπετή δουλειά: εκείνη του απόπατου. Δια του λόγου το αληθές άλλωστε, ήδη από το επόμενο βράδυ της αιματηρής επίθεσης στη Βιέννη πέτυχε σε διαφορετικά τηλεοπτικά κανάλια γνωστό πλεγματοκόλληνο μάχο που υποδύεται τον πανεπιστημιακό, να διαπιστώνει με στόμφο ότι «μεμονωμένες ακρότητες που συμβαίνουν είναι ανεπίτρεπτο να μας κάνουν να δαιμονοποιούμε συλλήβδην τους ισλαμιστές» και επίσης γνωστό δημοσιο(ρ)γράφο σε εμετικά καθουσιαστικά παραλήρημα, επειδή «λέει» «ευτυχώς στις ισλαμικές μεταναστευτικές μάζες που βρίσκονται στην Ελλάδα δεν έχει παρατηρηθεί ιστορικό βίαιος, εμείς τους φερόμαστε καλά και ειδικά τώρα που τους ανοίξαμε και το τέμενος του Βοτανικού, θα το εκτιμήσουν ακόμη περισσότερο»!!! Με το καλημέρα ξεκίνησαν λοιπόν την ελεεινή τους προπαγάνδα όλοι οι ξετοίπωτοι, όλα αυτά τα ξεδιάντροπα γιουσουφάκια του καθεστώτος. Μάλλον για να μην υπάρχει εξ αρχής σε κανέναν η παραμικρή αμφιβολία για το τι ακριβώς θα ακολουθήσει. Δεν εννοώ επίσης δυστυχώς ούτε τη διοικούσα Εκκλησία, ούτε τη φερόμενη ως Ελληνική Δικαιοσύνη, ούτε τους άλλους θεσμούς του ελλαδικού προτεκτοράτου, τον ρόλο των οποίων τον έχουμε ε-

πίσης ξεκάθαρα εδώ και πολύ καιρό αντιληφθεί και δεν τρέφουμε την παραμικρή ψευδαίσθηση. Εννοώ προφανώς τον πολύ κόσμο, που ακόμη παραμένει εγκλωβισμένος στο ελεεινό ψευδαφίγημα των «ταλαίπωρων προσφύγων»: και ο λόγος είναι και για το κομμάτι εκείνο του κόσμου που ακόμη δεν συνήλθε καν από την επίρεια των νεοεποχίτικων σκληρών ναρκωτικών του «αντιρατσισμού» και της «αλληλεγγύης», αλλά και για το υπόλοιπο κομμάτι που έχει ήδη μεν καταλάβει πού οδεύουμε, αλλά ο προβληματισμός και η αγωνία του δεν τολμούν ακόμη να εκδηλωθούν, επισκιαζόμενες πάντα από τη φοβία μήπως και κατονομαστεί από τα καθεστωτικά παπαγαλάκια και τους κατά τόπους λακέδες τους ως ρατσιστικό, ακροδεξιό, δημοκρατικά ελλειμματικό και κοινωνικά ανάληγο. Καιρός λοιπόν επιτέλους για όλους αυτούς «από του ύπνου εξεγερθήναι». Τα όσα γίνονται στη Δυτική Ευρώπη δεν είναι μεμονωμένα συμβάντα, που απλώς βλέπουμε να συμβαίνουν στις οθόνες μας. Είναι εναργείς προτυπώσεις του ίδιου του μέλλοντός μας. Τα ομαδία για το τι φρονούν και τι σκοπούς έχουν όλες αυτές οι ορδές που έχουν πλημμυρίσει την πατρίδα μας είναι απολύτως ξεκάθαρα, οι προειδοποιήσεις για πολλές δεκάδες χιλιάδες εκπαιδευμένων τζιχαντιστών ανάμεσά τους είναι επίσης σαφείς (χωρίς φυσικά αυτό να σημαίνει πως είναι και πολύ υποδεέστερος ο κίνδυνος από τους... ανεκπαιδευτους), πάμπολλες και οι πληροφορίες για τζαμιά και άλλους χώρους (τόσο στη Θράκη όσο και στην υπόλοιπη χώρα) όπου υπάρχουν αποθηκευμένα όπλα. Δεν θέλει πολύ μυαλό για να κατανοήσει επιτέλους κάποιος για το τι είδους ωρολογιακές βόμβες μιλάμε και πόσο μεγάλο κίνδυνο εκκτεταμένου μακελειού εγκυμονούν. Τόσο μακρινές και χαμένες στα βάθη του χρόνου είναι δηλαδή οι εφιαλτικές εκείνες εικόνες των «φιλήσυχων πολιτών» που, όταν εισέβαλε η Τουρκία στην Κύπρο το '74, άρχισαν να ξεχύνονται οπλισμένοι μέσα από τα τζαμιά στις πλάτες του στρατού; Τόσο δύσκολο είναι να αντιληφθεί κανείς σε πόσο πιο τρομακτικά και αιματηρά εκτεταμένη κλίμακα είναι θέμα χρόνου να συμβεί αυτό και στην Ελλάδα; Όποιος λοιπόν ακόμη και τώρα αδυνατεί ή αρνείται να ζυπνήσει, δεν μπορεί παρά να είναι εναλλακτικά δύο μόνο πράγματα: ή βαλτός ή κρετινός. Τρίτη εκδοχή δεν υπάρχει πια. Και σε κάθε περίπτωση, γίνεται – εκών ή άκων – συνεργός και συνένοχος των εθνομάχων προδωτών που εδώ και τόσα χρόνια γκρέμισαν εν πλήρει συνειδήσει τα σύνορα απέναντι στη φρικώδη πλημμυρίδα των βασιβουζούκων ψευτοπροσφύγων και που ακόμη και τώρα χρησιμοποιούν κάθε ύπουλο δυνατό τρόπο (μέχρι και τον εγκλεισμό μας λόγω της πανδημίας) για να διασπείρουν και να καταλείψουν αυτή την πλημμυρίδα σε όλη τη Βόρεια (κυρίως) Ελλάδα. Το επαναλαμβάνω και πάλι: δεν μιλάμε για κάτι μακρινό και θεωρητικό, αλλά για ζοφερές προτυπώσεις του δικού μας μέλλοντος. Και είναι μέλλον κοντινό και εφιαλτικό. Ειλικρινά, κανένα άλλο τι πλέον σε κανέναν...

Νεκτάριος Δαπέργολας

ΚΑΙ ΠΑΛΙΟΚΟΡΩΝΟΙΟΣ

Βρισκόμαστε ήδη, τώρα που γράφεται αυτό το άρθρο, υπό την επίρεια του φοβερού ιού, που τόσο και τόσο έχουν γραφεί και όλοι είμαστε καθηλωμένοι στην τηλεόραση να δούμε και να μάθουμε τον αριθμό των θανάτων στη χώρα μας και σ' όλη τον κόσμο από την επιδημία και την πανδημία αυτή. Φοβερή η επίδραση αυτού του ιού και δεν ξέρουμε πότε θα τελειώσει. Όλοι μας ελπίζουμε και προσευχόμαστε γρήγορα να έχει τέλος αυτή η φοβερή επιδημία.

Έχουν γραφτεί πολλά, όμως ένα είναι το πιο σημαντικό: Εάν όλοι μας εφαρμόσουμε τις οδηγίες των ειδικών επιστημόνων της υγείας (γιατρών, ερευνητών, νοσηλευτών κ.ά.) θείω να πιστεύω όχι μόνο εγώ, αλλά όλοι μας θα νικήσουμε αυτό τον φοβερό ιό, τον παθογόνο μικροοργανισμό, που χαρακτηρίζεται από το μικρό του μέγεθος και είναι αόρατος και μεταδίδεται τάχιστα και προκαλεί ροιμώδη νοσήματα, τόσο θανατηφόρα σ' όλους μας.

Βέβαια η κατάσταση αυτή με το σύνθημα: «ΜΕΝΟΥΜΕ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ» μας προβληματίζει.

Αλλά κάθε προβληματισμός και κάθε συνέπεια σε ανθρώπινες ζωές, στην οικονομία κ.ά. αυτό δηλαδή που ήδη βιώνουμε ίσως έχει και τα καλά του. Θα μου πείτε ιός και καλά, είσαι με τα σωστά σου; Τι είναι αυτά που γράφεις; Κι όμως η εξέλιξη αυτής της αρρώστιας, όταν βέβαια περάσει, που θα περάσει, αύριο θα μας κάνει όλους μας καλύτερους. Γιατί κάθε πράγμα έχει στη ζωή μας τη δυσάρεστη, αλλά και την ευχάριστη όψη της. Ο κορωνοϊός δηλαδή θα λειτουργήσει και παιδευτικά σε μας.

Πρώτα - πρώτα, εκτός από την αλληλεγγύη, τη συμπόρευση μέσα στην οικογένεια, αλλά και στην ευρύτερη κοινωνία. Προσέχοντας τον εαυτό μας προσέχουμε και τον άηλο, τον γείτονα, τον φίλο, τον συγγενή μας, τον γνωστό μας. Το εγώ μάς βοηθάει όλους μας, αλλά και τους άλλους. Τούτη τη στιγμή η αγωνία μας και για τον διπλανό μας, η ευαισθησία μας, μας κάνει όλους, ως ελέγχθη, καλύτερους, και αυτό είναι σημαντικό. Έτσι καθιερώνεται καλύτερη συμπεριφορά και παύει η ατομική μας μόνο μέριμνα. Έτσι ας έχουμε παραδεχθεί αυτή την κοινωνική συμπεριφορά. Να, λοιπόν, που μπορούμε να γίνουμε καλύτεροι.

Όλα αυτά μας οδηγούν στο εξής: Φροντίζοντας και εφαρμόζοντας τους βασικούς κανόνες της υγιεινής για τον εαυτό μας, βοηθάμε και όλους τους συναθρώπους μας, γινόμαστε μόνοι μας καλά και δεν φορτώνουμε τα νοσοκομεία μας με ευθύνες και δυσάσταχα έξοδα για το κράτος μας. Αλλάστε οι πάντες σ' αυτό πειθονται κατά το γνωστό «Ανάγκα και θεοί πείθονται» (Πλάτων). (Μπροστά στην ανάγκη και οι θεοί πειθονται).

Ακόμη οι ανάγκες, οι εξετάσεις κ.λπ. μας οδηγούν στα ιατρεία, ιδιωτικά και δημόσια, με τεράστια έξοδα, μεγάλες ανησυχίες, και αν δεν προσέξουμε οδηγούμαστε στο μοιραίο.

Έχουμε υποχρέωση να εφαρμόζουμε πάντοτε τις οδηγίες των ειδικών επιστημόνων της υγείας. Κι εδώ, απ' αυτό το άρθρο, ας τους ευχαριστήσουμε όλους για την μεγάλη προσπάθεια που κάνουν για την υγεία μας. Όμως, εδώ θα πρέπει να τονίσουμε τη μεγάλη ευθύνη που έχουμε όλοι μας. Ο ιός και κάθε ιός, μας διδάσκει να είμαστε προσεκτικοί στη ζωή μας, να εφαρμόζουμε υγιεινούς κανόνες διαβίωσης και η ζωή μας να είναι ευχάριστη και καλύτερη. Όμως υπάρχουν και πολλοί στανθρώποι μας που δεν θέλουν να υπακούσουν στα σωστά κελεύσματα των ειδικών.

Ε! αυτοί, είτε από αμέλεια είτε από "τσμπουκά", θέτουν σε κίνδυνο πρώτα τον εαυτό τους και μετά όλους μας. Πάντα η Ποιητεία έχει τον τρόπο της και τους Νόμους της για όλα και γι' αυτούς (εδώ μετακινήσεις, συγκεντρώσεις, συναναστροφές, χαιρετούρες κ.ά.) καθημερινά τα βήδουμε και τα διαβάζουμε: ΠΡΟΣΟΧΗ ΛΟΙΠΟΝ! ΥΠΟΜΟΝΗ! ΚΙ ΑΥΤΟ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΙ! Ο ΙΟΣ ΘΑ ΝΙΚΗΣΕΙ!

Κλείνοντας αυτό το άρθρο μου, δεν είμαι ειδικός, απλώς ποιήτης είμαι, με το πέρασμα του ιού, αυτής της δοκιμασίας και πόνου, θα γίνουμε, πρέπει να διαμορφώσουμε καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Βλέπουμε, λοιπόν, που ο ιός έχει τους δικούς του νόμους, θα πρέπει να μας διδάξει πολλά. Και ο φυσικός σεβασμός στο περιβάλλον, ασφαλώς θα μας κάνει καλό. Το ευχόμαστε άθως, για καλύτερες μέρες. Σ. Οικονόμου

Παλιές φωτογραφίες

Στο καφενείο και αρτοποιείο του Θεόδωρου Παπαζήκου. Φωτό Γιώργος Ναστόπουλος.

Στα σκαλιά του Αρρεναγωγείου. Από αριστερά Σοκράτης Ζωΐδης, Κώστας Κώστας, Γεώργιος Παπάς και οι αγροφύλακες Ξεΐνης και Βαγγέλης.

Ο «φτερωτός αμνός»...

στις πλακοπαΐδες! Σαν να προσέφερε τον εαυτό του συμπλήρωμα στην τροφή μου, ερχόμενος εκούσια στη... σφαγή! Σαν να ήθελε να με διδάξει ότι η αγάπη στον... εχθρό μας πρέπει να φτάνει μέχρι τη θυσία!

Εξάλλου ο κόκκινος λαιμός του αποτελεί αιώνια σφραγίδα και σύμβολο σφαγής και θυσίας.

«Ως πρόβατον επί σφαγήν ήχθης...».

***

Κύλησαν τα χρόνια. Πέρασαν οι δεκαετίες. Η ζωή άλλαξε. Εγώ μεγάλωσα. Δεν... χτίζω πλακοπαΐδες. Δεν... κρατάω σφεντόνα. Ο καλογιάννος έγινε ο καλύτερος φτερωτός φίλος μου.

Σαν φτάνω στο χωριό μου Φθινόπωρο και Χειμώνα νάτος μπροστά μου πάλι.

Μιχαήλ Μιχαλακόπουλος

Γκόγκας Γ. Κωνσταντίνος

Λογιστής - Φοροτεχνικός, MBA
τηλ.: 6984059390
email: kostas.gogas@hotmail.com

Παραδοσιακός Πρωχωνίσιος Τραχανάς
&
Ζυμαρικά
Το Πρωχώνι

από φρέσκα και αγνά υλικά

Η νοσταλγία του χωριού επιστρέφει!

ΒΗΣΣΑΝΗ ΣΤΕΦΟΣ ΜΗΑΣΙΟΣ
ΤΥΡΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΑΓΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΤΗΛ.: 26570 71404

ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ - ΞΕΘΥΛΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΑΝ. ΑΘΗΝΩΝ

ΜΕΛΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ & ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 13
Τ.Κ. 106 70 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 210 38 36 718
ΚΙΝ. 6934 404506

Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π

Μελανίδη 4. Ιωάννινα
τηλ.: 26513 06385
κιν.: 697 4460602
e-mail: info@vickyportiki.gr
site: www.vickyportiki.gr

architectural studio

ΧΕΛΙΔΟΝΟΦΩΛΙΕΣ

Σκίζω ρίζω το λεμόνι
βρίσκω την Πανάγιω μέσα
(δημοτικό Ηπείρου)

Χελιδονοφωλιές

Χελιδόνια ψάχνοντας για περυσινές φωλιές Σε χαμηλοτάβανα προσήλια υπόστεγα Ψαλιδίζοντας το γαλάζιο –κι εκείνο να Μην σώνεται– εισβάλλοντας στις γνώριμες Περιοχές της μνήμης με τα ανοιχτά Στόματα των νεοσσών στη γνώριμη Μοσχομυρισμένη ανάσα της Μάνας.

Ύμνος

Το χέρι που απλώνεις ανταμώνει ίσκιους από Περρασμένες χειρονομίες ζεις στο περιθώριο Χωρίς ελπίδα παρηγοριάς κι η Άνοιξη Σε προσπερνάει φορτωμένη πολύχρωμα Λουλούδια για άλλες αγκαλιές για Ανεξιχνίαστες των κόρφων περιοχές.

Αφιερωμένο

Σε όσους τήρησαν με ευλάβεια τις συνήθειες όπως Την αγάπη τους για τα ζωντανά τα μποστάνια και τα Τρεχούμενα νερά Σε όσους ξενιτεύτηκαν και η Ελπίδα του γυρισμού τους κρατούσε στη ζωή Σε όσους αγάπησαν τη μουσική του τόπου τους που Αρχίζει μ' ένα μοιρολόι -προσφορά στη μνήμη των Προγόνων- συνεχίζεται μ' έναν δειλό σκοπό «στα δυο» Κι από κοντά με την «κοντούλα λειμόνια» «στα τρία» Ώσπου να πάρει φωτιά ο τόπος. Αφιερωμένο!

Εικόνα

«Ένα κομμάτι γης πράσινο ανάμεσα σε χέρσους τόπους Ένας μπαξές τριγυρισμένος από γκρεμούς και θύελλες» Ξυπνώ και σε ψάχνω εναγώνια μην τυχόν και ξεστράτισες και «σε πήρε το ποτάμι σε πήρε ο ποταμός» Και σε κουβαλάει πολύτιμο φορτίο ως τις καμάρες των Γεφυριών που δένουν σφικτά θεόρατους αντικριστούς Βράχους -κραυγές απόγνωσης- μιας μοναξιάς μ' έναν Αητό να ζυγιάζεται πριν εφορμήσει στον ανύποπτο Λαγό που δοκιμάζει τα πράσινα ολόφρεσκα στάχυα.

Κοιμωμένη

Γυρισμένη στο πλάι και το κρεβάτι άσπρο σύννεφο Ανυπεράσπιστο στο έλεος της αιθρίας με τα πουλιά Να το συντροφεύουν καθώς κλυδωνίζεται από τις Απτόμερες παρεμβολές των πρωινών ονειρών να Σφίχταγκαλιάζουν το κορμί της που έτσι κι αλλιώς Ταξιδεύει με την ασφάλεια της δικής μου προσωπικής Αδιάκοπης κι αδυσώπητης ευθύνης ώσπου Ν' ανοίξει τα μάτια και το γαλάζιο τους Ανταμώνει το γαλάζιο τ' ουρανού και τη χάσω.

Τάσος Πορφύρης

Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΖΗΤΑΕΙ ΤΗΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ...

Τώρα που οι καιροί είναι δύσκολοι, για να συνεχίσουμε την έκδοσή μας, περιμένουμε τη δική σας οικονομική ενίσχυση, γι' αυτό πρέπει να προμηθευθούμε και το Ημερολόγιό μας.

Παλιό Μαυρονόρος ένα μνημείο μέσα στη φύση

(Κείμενο, Φωτογραφίες: Βασίλης Λάππας)

Παλιό Μαυρονόρος ένα μνημείο χτισμένο εκεί όπου η γαλήνη της φύσης συναντά την αρμονία των χρωμάτων. Τι να είναι άραγε αυτό που μας τραβάει να επισκεφτούμε αυτά τα ερείπια; Ποια αόρατη δύναμη μας σπρώχνει μέσα από κακοτράχαλους δρόμους και επικίνδυνα μονοπάτια, να ακούσουμε τους ήχους τους; Γιατί τα ερείπια αυτά έχουν φωνή. Εκπέμπουν ήχους μυστικούς. Όχι τους ήχους του παρελθόντος, όπου οι φωνές των αγρίων πουλιών του βουνού έκαναν συναυ-

λία μαζί με τις φωνές των κατοικίδιων και των ανθρώπων. Είναι οι ήχοι που φέρνει ο άνεμος περνώντας μέσα απ' τα κρεμασμένα παράθυρα, τις ξεχαρβαλωμένες πόρτες και τους μισογκρεμισμένους τοίχους, διατρέχοντας το χρόνο.

Γιατί ο χρόνος ήταν ελάχιστος και τώρα έγινε απέραντος σ' αυτό το ορεινό τοπίο που κάποτε έσφουζε από ζωή. Και τα χρώματα! Αυτή η πανδαισία των χρωμάτων, που κάθε στιγμή αλλάζουν γιατί το εκτυφλωτικό φως δημιουργεί ένα ανεπανάληπτο εικαστικό γεγονός. Καθώς ο ήλιος κρύβεται και εμφανίζεται διαρκώς πίσω από διάφανη συννεφιά, παίζει με τα ερείπια δημιουργώντας μια αέναη κίνηση σκιών. Μια κίνηση που σου δίνει την αίσθηση ότι εδώ τίποτα δεν έχει πεθάνει, ότι η ζωή συνεχίζεται.

« Ξέρεις τα σπίτια πεισμώνουν εύκολα, σαν τα γυμνάσιες », γράφει ο Γιώργος Σεφέρης.

Και το παλιό Μαυρονόρος πάνω στη βουνοκορφή της ηπείρου, ζώντας τη φθορά ξεγυμνωμένο, ενσωματώνεται στο γαλήνιο τοπίο και περιμένει τους απαιτητικούς επισκέπτες, που σε πείσμα του κακοτράχαλου δρόμου φθάνουν ως εδώ.

Από το 1964 έχει να καπνίσει τζάκι στο Παλιό Μαυρονόρος, όταν και ο τελευταίος κάτοικος το εγκατέλειψε για να εγκατασταθεί στο Νέο Μαυρονόρος. Όμως εδώ ξεκίνησε το 1866, που πρώτο κατοικήθηκε, η αρχιτεκτονική των διάφορων πέτρινων αρχοντικών που εξαπλώθηκε σε όλα τα χωριά της Ηπείρου.

Όλα τα σπίτια, χτισμένα με πέτρα λαξευμένη από Ηπειρώτες μαστόρους και ξύλα δουλεμένα με το χέρι, είναι διάφορα με χαρακτηριστικό την μπίμπσα, το υπόγειο κελάρι. Η διαδρομή είναι δύσκολη, ο δρόμος δύσβατος το τοπίο όμως μαγευτικό.

Από την περιοχή Αλώνια, πάνω απ' το βράχο ο επισκέπτης μπορεί να δει απ' τη μία μεριά το φαράγγι του Βίκου και από την άλλη την Κακαβιά. Οι πρώτοι κάτοικοι του διάλεξαν αυτή την τοποθεσία, κυρίως γιατί μπορούσαν να εμποττεύσουν το γύρω χώρο, να οργανώσουν την άμυνα τους από τις επιθέσεις των Τουρκαλβανών και επειδή υπήρχε άφθονο νερό.

Ήταν είκοσι οχτώ οικογένειες που ξεκίνησαν από το χωριό Γλούστα, κεφαλοχώρι της Θεσπρωτίας, που βρίσκεται στο βουνό Στουπίτσα ή Μαυρονόρος – και σε ανάμνηση έδωσαν στο χωριό τους το όνομα αυτό.

Η ζωή εδώ ήταν δύσκολη. Όμως οι Μαυρονορίτες, επειδή ήταν εργατικοί, δημιούργησαν μεγάλες περιουσίες παλεύοντας με τις κακοτράχαλες πλαγιές του κασιδιάρη και γεμίζοντας αμπέλια την περιοχή που τους παραχώρησε ο Εγιούπ Πασάς. Ήταν και οι πιο φημισμένοι χτίστες τις εποχές αυτές. Σχεδόν όλες οι εκκλησίες των γύρω χωριών ήταν από Μαυρονορίτικα χέρια. Το ίδιο και τα σχολεία και πάρα πολλές γέφυρες.

Όμως το μεγαλύτερο πρόβλημα που είχαν ν' αντιμετωπίσουν οι κάτοικοι του Μαυρονόρος ήταν οι πολλές συμμορίες Τουρκαλβανών που λεηλατούσαν τα χωριά.

Για το λόγο αυτό όλοι οι κάτοικοι ήταν οπλισμένοι και οργανωμένοι στο Ηπειρωτικό κομιτάτο, που το συντηρούσε η Ηπειρωτική Εταιρεία, η οποία είχε ιδρυθεί στις 25 Μαρτίου του 1906 και εκτός από την ανάγκη για άμυνα περίμεναν το σύνθημα για απελευθερωτικό αγώνα.

Το 1866 εγκαταστάθηκαν οι Μαυρονορίτες στην Πογδόριανη και από το 1886 την περιοχή την έδωσε ο σουλτάνος στον αρχιστρατήγο των τούρκικων δυνάμεων Εγιούπ Πασά, ο οποίος είχε νικήσει τις Σερβικές δυνάμεις στο Αλεξινάρ της Γιουγκοσλαβίας. Φαίνεται ότι επρόκειτο για προοδευτικό άνθρωπο, γιατί έδωσε άδεια στους κατοίκους να φυτέψουν αμπέλια, στην τοποθεσία που λέγεται Νταιρέδες η Ντερεκέδες, που θα πει τοποθεσία κατάλληλη για καρποφόρα δένδρα. Φύτεψαν οι Μαυρονορίτες γύρω στα 850 στρέμματα αμπέλια και έβγαζαν το χρόνο περίπου 700.000 με 800.000 οκάδες κρασί και 100.000 με 120.000 τοίπουρο. Είχε καταφέρει δε ο Εγιούπ Πασάς και είχε φέρει κλήματα και οπωροφόρα δένδρα από την πατρίδα του την Προύσα. Έτσι, οι πρόσφυγες από την Γλούστα της Θεσπρωτίας προόδευσαν, έχτισαν τα αρχοντικά τους και έγιναν αγαπητοί στους ντόπιους κατοίκους των γύρω χωριών. Ονομαστό έχει μείνει το γλέντι στο πανηγύρι του Μαυρονό-

ρος που γινόταν στις 20 Μαΐου και γιορταζόταν η ανακομιδή των λειψάνων του Αγ. Νικολάου. Ανήμερα του πανηγυριού όλοι οι Μαυρονορίτες, καθώς και οι φιλοξενούμενοι τους από τις γύρω περιοχές, με αρματωμένα τα μουλάρια τους, με χρωματιστές κουβέρτες και παρδαλά κιλίμια κατηφόριζαν με τις γυναίκες τους και τα παιδιά τους στο ξεκλήρι του Αγ. Νικολάου που βρίσκεται σήμερα πίσω από την κεντρική εκκλησία του νέου Μαυρονόρος Ευαγγελίστρια. Όπως γράφει ο Γιάννης Μούτσιος στα «Πανοχώρια της Μουργανάνας», μετά τον Εμφύλιο το παλιό Μαυρονόρος ακολούθησε τη μοίρα των ορεινών οικισμών της χώρας, που εγκαταλείφθηκαν από τους κατοίκους τους είτε για να εγκατασταθούν στις πόλεις όπου η ζωή ήταν ευκολότερη είτε να πάρουν το δρόμο της ξενιτιάς. Σήμερα τα ερειπωμένα διάφορα αντιστέκονται στη φθορά για να κρατήσουν ζωντανή τη μνήμη αλλά και την ιστορία τους.

Γιατί το καθένα από αυτά έχει μια δική του ιστορία να διηγηθεί.

Βαδίσουμε πολλή ώρα πάνω στους απάτητους βράχους με κίνδυνο από στιγμή σε στιγμή να τσακιστούμε. Το αυτοκίνητο το εγκαταλείψαμε ναρσί, καθώς υπήρχε η βεβαιότητα ότι θα το αφήναμε για πάντα κειμήλιο στο βουνό. Ο σκύλος ο ντόπιος σύντροφος μας έπειτα από αρκετή ώρα ανάβασης μας εγκατέλειψε, γυρεύοντας λιγότερο ριψοκίνδυνη παρέα. Όταν φθάσαμε όμως όλη η κούραση εξαφανίστηκε. Τα υπέροχα διάφορα ερείπια, με τα χόρτα και τα λουλούδια να δίνουν ζωή στους αρμούς τους, μας έφεραν στο νου τα « Ελεγεία της οξωπετρας » του Οδυσσέα Ελύτη.

«...με Κόρες πέτρινες και που κρατούν λουλούδια. Θα 'ναι νύχτα και Αύγουστος. Τότε που αλλάζουν των αστερισμών οι

βάρδιες. Και τα βουνά ελαφρά. Γιομάτα σκοτεινών αέρα στέκουν λίγο πιο πάνω απ' τη γραμμή του ορίζοντα...».

Η ομορφιά, το αρμονικό δέσιμο της πέτρας με το ηπειρωτικό τοπίο δεν σ' αφήνει να σκεφτείς την εγκατάλειψη ενός μέρους που κάποτε ήταν γεμάτο ζωή.

Ίσως να ολοκληρώθηκε κι εδώ ακόμη ένας κύκλος. Τώρα μπαίνουμε σε μια νέα φάση τη φάση της υπέροχης παραίτησης και της ενσωμάτωσης της πέτρας στον τόπο που τη γέννησε, θυμίζοντας μας όμως έντονα τη μαστοριά και το μεράκι των ανθρώπων που τη δούλεψαν.

Φρόνιμα είχα τα παράθυρα κλειστά
μην τύχει κι έρθει απρόσκλητος
άνεμος θρασύς
να μου ζητήσει να τον φιλέψω
άθλους, όνειρα και κινδύνους.
Πώς να του απολογηθώ
που έχουν
δίχως μια σπίθα, σιωπηλά
από ασιτία ξεψυχήσει...

Χαϊδεμένων Σταυρούλα

ΑΒΕΛ Βησσάνης. Ο μόνιμος τερματοφύλακας αξέχαστος Χρήστος Φίλης, μεταξύ των άλλων συγχωριανών μας ποδοσφαιριστών, κρατώντας πάντα τη μπάλα.

Ιωάννης Χρ. Κόντης M.D, PhD, F.R.C.S, F.A.C.S
Χειρουργός
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Β' Χειρουργική Κλινική
Αρετιέιο Νοσοκομείο
Βασ. Σοφίας 76
115 25 Αθήνα
Τηλ: 210 72.86.582
Fax: 210 72.86.171
Κιν: 094- 0246387
e mail: jkintis@med.uoa.gr

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΦΡΙΓΚΑ
ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
Υ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΚ. 'Α ΣΥΝΤΡΟΣ'

ΛΙΣΙΤΗΚΗ - ΕΠΙΜΕΒΑΤΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
ΚΡΥΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ - ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ LASER

ΚΟΡΗ & ΚΟΤΤΟΥ 28
14482 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ. ΑΤΤΙΚΗΣ 210 2810882
οπίως 210 6395824
ΚΙΝ. 6977 239938

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Π. ΚΟΝΤΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ - MASTER-PH

Παιδοδοντίατρος - Εμφυτευματολόγος

Σόλωνος 25 106 71 Κολωνάκι - Αθήνα

Τηλ.: 210 36 11 572, 210 36 21 373

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΕΙΡ. ΦΛΩΡΟΣ MD
Παθολόγος Ογκολόγος
ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
t. Research Faculty, University of Pittsburgh Cancer Institute USA

Μετεκπαθθείς στην Αννοσθεραπεία του Καρκίνου & Εξειδικευθείς στην αντιμετώπιση κακοηθών του Γαστρεντερικού Συστήματος και του Κακοήθους Μεταστάσματος στο University of Pittsburgh, Pennsylvania USA

Ιατρείο: Ζνωδότου 15, Παγκράτι 116 34
Τηλ. 6974 465 626 - Email: fanis_fl@yahoo.gr

Aggelos Gogas
Property Consultant

MOSES G.E.
Real Estate
Services

13, Dileu Street
P.O. 144 52
METAMORFOSIS
ATHENS GREECE

TEL: (+30)
MOB: (+30) 69 80 508 752

EMAIL: a.nastasi@netnet.gr
www.nastasiestate.gr

28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

σόντες και αγωνισθέντες υπέρ βωμών και εστιών. Μόνο ο Δήμαρχος είπε δυο πατριωτικά λόγια και δεν έγινε στο Δελβινάκι η επετειακή ομιλία.

Επίσης με λιτές τελετές τιμήθηκε το Έπος του 1940 στο Καλπάκι και την περιοχή του Πωγωνίου, ενώ δεν πραγματοποιήθηκαν η καθιερωμένη αναπαράσταση της Μάχης και ο α-

γώνας «Δρόμος της Νίκης». Οι εκδηλώσεις κορυφώθηκαν στο Μνημείο του Μαχητή με την τέλεση επιμνημόσυνης δέησης, την κατάθεση στεφάνων και τη σύντομη ενημέρωση για τη μάχη του Καλπακίου από τον Υποδιοικητή της 8ης Επιλαρχίας Αναγνωρίσεων.

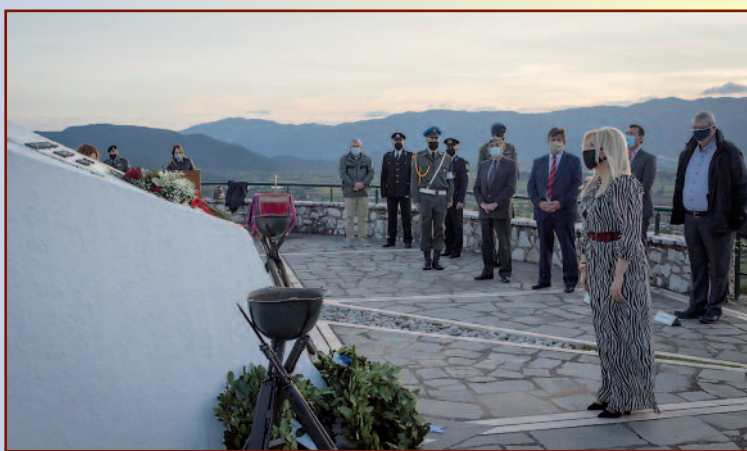
Στεφάνια κατέθεσαν η βουλευτής Ιωαννίνων Μερόπη Τζούφη, ο Περιφερειάρχης Ηπείρου Αλέκος Καχριμάνης, ο Δήμαρχος Πωγωνίου Κώστας Καψάλης, ο Διοικητής της 8ης Ταξιαρχίας Ταξίαρχος Χρήστος Σιόρεντας, ο Γενικός Αστυνομικός Δ/ντής Ηπείρου Ταξίαρχος Κων/νος Δούβαλης, ο Συντο-

νιστής Επιχειρήσεων Π.Υ. Ηπείρου - Δυτ. Μακεδονίας και Νήσων Κέρκυρας, Παξών, Λευκάδος Υποστράτηγος Κων/νος Παχίδης, ο Πρόεδρος της ΠΕΔ Ηπείρου Χρήστος Ντακαλέτσης, εκ μέρους της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδος η Έφορος Δημοσίων Σχέσεων Μαρίκα Γκόνη και ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων και Ενώσεων Επαρχίας Πωγωνίου Γρηγόρης Άρμπυρος.

Κλεισούρα - Βουλευράτες

Επιμνημόσυνες δειξίσεις τελέστηκαν ανήμερα της 28ης Οκτωβρίου στα στρατιωτικά νεκροταφεία της Κλεισούρας και των Βουλευρατών, τιμώντας έτσι, μέσα σε ατμόσφαιρα συγκίνησης, τη θυσία χιλιάδων Ελλήνων στρατιωτών για την πατρίδα. Στα δύο νεκροταφεία έχουν ενταφιαστεί τα οστά όλων εκείνων των πεσόντων που έχουν ανεβρεθεί μέχρι σήμερα στη γειτονική χώρα.

Παρών στις εκδηλώσεις μνήμης και τιμής ήταν ο Υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Κωνσταντίνος Βλάσης, η Ελληνίδα Πρέσβης στα Τίρανα Σοφία Φιλιππίδου, ο Πρόεδρος του ΚΕΑΔ Βαγγέλης Ντούλες και εκπρόσωποι της Μειονότητας.

Ο κ. Βλάσης ανέφερε ότι «εδώ οι πρόγονοί μας πολέμησαν μέχρις εσχάτων κρατώντας τη σημαία μας ψηλά! Σαν σήμερα οι Έλληνες είπαν το Μεγάλο «ΟΧΙ» και δίδαξαν σ' ολόκληρη την υφήλιο τί πάει να πει ανδρεία κι αυταπάτηση. Σήμερα τι-

μούμε την μνήμη όλων εκείνων, που πολέμησαν ως ήρωες για να μπορούμε εμείς να ζούμε ελεύθεροι και οφείλουμε να κρατήσουμε ζωντανές τις αξίες που μας κληροδότησαν». Δοξολογία εψάλη στο ναό του Αγίου Αθανασίου στους Βουλευράτες, χοροστατούντος του Μητροπολίτη Αργυροκάστρου Δημητρίου.

Δρ. Ευάγγελος Γκόγκας Οδοντίατρος

Πτυχιούχος Πανεπιστημίου Αθηνών
Μετεκπαιδευθείς στην Εμφυτευματολογία
New York University/College of Dentistry
Υπ. Διδάκτωρ Αισθητικής Οδοντιατρικής
Βιοβλικών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Παπάζογλου 4, 454 44 Ιωάννινα
Τηλ. Ιατρείου: 26510 35204
Κινητό: 697 285 2503
e-mail: evangelosgogas@gmail.com

Εθνικό χρέος το μνημείο για τους πεσόντες του 40-41!

Μπορεί να πέρασαν 80 ολόκληρα χρόνια από τον Έπος του 1940 - 41, όμως, το ελληνικό Κράτος, το οποίο συνεχίζει πάντως την ανεύρεση και τον ενταφιασμό των οστών των Ελλήνων στρατιωτών που βρίσκονται διάσπαρτα στα Αλβανικά βουνά, ακόμα να εκπληρώσει μία βασική υποχρέωσή του έναντι των συνολικά 14.000 πεσόντων του Ελληνοϊταλικού Πολέμου.

Ο λόγος για την κατασκευή ενός μνημείου για όλους τους νεκρούς μας κοντά στο άγαλμα του Μαχητή στο Καλπάκι, όπου εξάλλου ο Δήμος έχει παραχωρήσει έκταση, όπως υπενθυμίζει ο Πρόεδρος της Ένωσης Τέκνων, Συγγενών & Φίλων Πεσόντων κατά το Έπος του 1940-41 και πρ. αντιπρόεδρος της Βουλής Γιώργος Σούρλας.

Καμία δικαιολογία

Όπως τονίζει σε ανακοίνωσή του, χρειάστηκε να περάσουν 78 ολόκληρα χρόνια και μετά από επίμονες προσπάθειες ν' αρχίσει η αναζήτηση και ο ενταφιασμός των οστών των 8.000 πεσόντων στα πεδία των μαχών της Βορείου Ηπείρου. Για την αναζήτηση των πεσόντων μετά από δεκαετίες καθυστέρησης μπορεί να ευσταθεί η δικαιολογία ότι δεν υπήρχε η ανταπόκριση από την αλβανική πλευρά.

Ωστόσο, σύμφωνα με τον κ. Σούρλα, δεν υπάρχει δικαιολογία για την καθυστέρηση στην κατασκευή ενός λιτού μνημείου στην Ελλάδα, όπου θα γραφτούν τα ονόματα των 14.000 πεσόντων.

Όπως υπενθυμίζει, πριν 15 χρόνια, το 2005, ο ίδιος έθεσε το ζήτημα και συγκεκριμένα για την κατασκευή μνημείου στο Καλπάκι, χωρίς καμία ανταπόκριση. Στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας το 2007 συστάθηκε Επιτροπή για κατασκευή μνημείου, όμως έμεινε στα χαρτιά. Ένα χρόνο αργότερα, η Βουλή χορήγησε ποσό 500.000 ευρώ για την ανέγερση του μνημείου, όμως έκτοτε αγνοείται η τύχη του και το μόνο που έγινε μέχρι σήμερα ήταν η παραχώρηση από τον Δήμο Πωγωνίου έκτασης 18 στρεμμάτων κάτω από το άγαλμα του Μαχητή.

«Είναι εθνικό καθήκον...»

«Δεν υπάρχουν άλλα περιθώρια για δικαιολογίες, προφάσεις και ολιγωρίες», τονίζει ο Γιώργος Σούρλας και προσθέτει την απαίτηση των συγγενών των πεσόντων να δουν τα ονόματά τους γραμμένα σε μια μαρμαρίνη πλάκα!

Καταλήγοντας στην ανακοίνωσή του, τονίζει χαρακτηριστικά: «Εστω και μετά από 80 χρόνια το μνημείο πρέπει να κατασκευαστεί και να ενταχθεί σε ένα εθνικό πάρκο για το Έπος 1940-41 στο Καλπάκι, όπου βρίσκεται το άγαλμα του «Μαχητή» και το Πολεμικό Μουσείο. Αυτό επιτάσσει το εθνικό μας καθήκον, ιδιαίτερα σε μια χρονική περίοδο που δοκιμάζεται το έθνος και χρειάζεται υψηλό εθνικό φρόνημα».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΖΟΓΚΑΣ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

Διευθυντής Γ' Πνευμονολογικής Κλινικής
Ερρίκος Ντυνάν Η.Κ.

Ιατρείο: Πατισίων 339Α

☎ 210 2111938 ☎ 6977 468 592

Τηλ. Νοσοκομείου: 210 6972140

✉ nikolaostzogas@yahoo.com

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Σ. ΜΑΤΑΚΙΑΣ

Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.

e-mail: pmatakia@otenet.gr

Μελέτες - Επιβλέψεις - Κατασκευές
Ανακαινίσεις - Εκτιμήσεις

Γούναρη 229 & Ποσειδώνος 35, Τ.Κ. 16674, Γλυφάδα
Τηλ./Fax: 210 9602624, Κιν.: 6937 115718

ΚΥΡΙΑΚΗ ΒΑΪΜΑΚΗ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΓΑΜΒΕΤΑ 12, ΑΘΗΝΑ 106 77
6ος ΟΡΟΦΟΣ

ΤΗΛ. & FAX: 210 38 20 798

KIN.: 6948 836 365

e-mail: kvaimaki@yahoo.gr

ΧΑΝΔΑΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
Ασφαλιστικός Σύμβουλος

Πρωτεσιλάου 119 Ίλιον, ΤΚ:13122

Τηλ: 210 2637446, Fax: 210 2627766, Κιν: 6972 909 651
www.insurancedefender.gr e-mail: dhandanos@gmail.com

Athens Bariatric

Ευάγγελος Ν. Χανδάνος, M.D., Ph.D.
Λαπαροσκοπικός Βαριατρικός Χειρουργός

www.athensbariatric.com

Λ. Αλεξάνδρας 6
Αθήνα 106 82
chandanos@athensbariatric.com

T 210-88 26 990
K 6938-278 563
Φ 210-88 26 921

Θωμάς Ζ. Πότσης Ειδικός Καρδιολόγος

Υπέρηχοι καρδιάς • Δοκιμασία κόπωσης
Holter ρυθμού & πίεσης • Ρύθμιση υπέρτασης & λιπιδίων

Παπάζογλου 4
(1^{ος} όροφος), Ιωάννινα

τηλ: 26510 76980
κιν: 69740 75208

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΦ/ ΤΣΕΛΙΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

ΕΒΡΟΥ 4, ΑΘΗΝΑ 116 35

Τηλ.: 210 3622583, Κιν.: 6973 773850,
e mail: haris.tselios@otenet.gr

Τό Έπος του 1940-41 συνεχίζει να λάμπει στο στερέωμα

Έν Δελβινάκιω τή 18η Οκτωβρίου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 231η

Τό Έπος 1940 - 41: Αιώνια δόξα τής Ελλάδος και τής Οικουμένης

-Α-

Στήν τρισχιλιόχρονη ιστορία του, τό Έλληνικό Έθνος δέν βρέθηκε τόσο ένωμένο - σαν «μιά γροθιά» - όσο τήν στιγμή, πού «υπόβρύχιο άγνώστου ένθνικότητος» έτορπύλλισε, στό λιμάνι τής Τήνου, τό εύδρομο του Πολεμικού μας Ναυτικού «ΕΛΛΗ», πού βρισκόταν εκεί, γιά νά άποδώσει τιμές στόν Υπεραγία Θεοτόκο, κατά τήν έορτή τής Κοιμήσεως Της, στις 15 Αύγουστου 1940.

Η Κυβέρνηση, θέλοντας νά διατηρήσει τήν ουδέτερότητά της έξαορακτρίασε τό ύποβρύχιο «άγνώστου ένθνικότητος». Κι αυτό, ένφ κρατούσε στά χέρια της τά θραύσματα των τορπιλών, πού έδειχναν τήν ταυτότητα του πλοίου - δολοφόνου: ΙΤΑΛΙΚΗ!

-Β-

Αλλά τό έννοτικό του Λαού μας κατάλαβε από την πρώτη στιγμή τήν πραγματικότητα. Και κρύβοντας τόν πόνο του γιά τό πρωτοφανές εκείνο άνοσιούργημα, πίστευε άκράδαντα, ότι σύντομα θά έδινε τήν άπάντησή στους θρασείς τολμητές ή ύβρισμένη «Παναγία τής Τήνου».

Έτσι, δέν ήταν καθόλου παράξενο, ότι όταν τό προί τής 28ης Οκτωβρίου 1940, οι σειρήνες άνήγγελλαν τήν έπίθεση τής φασιστικής Ιταλίας έναντίον τής Χώρας μας, και οι καμπάνες των Έκκλησιών καλούσαν τόν πληθυσμό σέ προσευχή, ο Λαός μας ξεχύθηκε στους δρόμους, γιά νά διαδηλώσει τήν άπόφασή του ή νά ζήσει ελεύθερος ή νά πεθάνη γιά τήν Ελλάδα τήν πολυαγαπημένη Πατρίδα του.

-Γ-

Κι ένφ ο Λαός έπανηγύριζε στους δρόμους τής Αθήνας και των μεγάλων πόλεων, κι οι φαντάροι μας «μέ τό χαμόγελο στά χείλη» βάδιζαν γιά τό Μέτωπο, οι Έλληνες, όλοι οι Έλληνες, έμειναν ένωμένοι κάτω από τήν άξια Ήγεια εκείνων τών καιρών. Ήγεια: πολιτική, στρατιωτική και έκκλησιαστική. Επί κεφαλής του Κράτους, ο Βασιλεύς Γεώργιος ο Β΄. Πρωθυπουργός ο Ίωάννης Μεταξάς. Αρχιστράτηγος, ο Αλέξανδρος Παπάγος. Και Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος, ο από Τραπεζούντας Χρύσανθος Φιλίππιδης.

-Δ-

Πραγματικά. Μιά Ήγεια άντάξια των περιστάσεων, πού είχε έγκαίρια προετοιμάσει τό Έθνος, καθώς ο όρίζοντας στην Εύρώπη είχε θολώσει και είχε ήδη άρχισεί, από τήν 1η Σεπτεμβρίου 1939, ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος. Η τότε Κυβέρνηση και οι Ήγήτορες του Στρατού, σιοπιλά και άθόρυβα, είχαν λάβει τά κατάλληλα μέτρα, έν τφ μέτρο βεβαίως του δυνατού, γιά τήν άντιμετώπιση του έχθρου, ο όποιος, άλλωστε, δέν έκρυβε τίς προθέσεις του. Και ή Έκκλησία, ύπό τήν Ήγεια του μεγάλου εκείνου Αρχιεπισκόπου Χρυσάνθου, σκέπασε στοργικά κάτω από τίς φτερούγες της, «ως ή όρνις τά νοσοία έαυτής», τόν Λαό και τόν Στρατό, άποδεικνύοντας γιά μία ακόμη φορά, τήν μεγάλη άξία πού έχει ή ένότητα τής Πίστewς, και ή συναλληλία Πολιτείας και Έκκλησίας.

-Ε-

Έτσι άλλά, άλλά άποφασιστικά, γράφτηκε τό Έπος του 1940 - 41, τό όποιο είναι και θά μένι αιώνια δόξα τής Ελλάδος και τής Οικουμένης, όσο κι αν οι τότε σύμμαχοί μας παρασπώνδησαν και κατάφαρα μας άδίκαψαν. Και σήμερα οι Ένοπλες Δυνάμεις τής Χώρας άγρυπνούν άκλόνητες στις έπαλξεις του Έθνικού Χρέους. Και αν, ο μη γένοιτο, τό άπατησουν οι ταραγμένοι καιροί μας, τά σημερινά Έλληνόπουλα, πάλι «μέ τό χαμόγελο στά χείλη» θά άπαντήσουν στις όποιες προκλήσεις. Γιατί τό Έπος του 1940 - 41 συνεχίζει νά λάμπει στο στερέωμα. Και νά μας δείχνει τόν δρόμο. Τόν δρόμο πού όδηγει στο μεγαλειο και στην δόξα, και πού θά συνεχισή νά φωτίζει όλόκληρη τήν Οικουμένη.

Διάπυρος πός Χριστόν εύχέτης Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο Δρυίνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης ΑΝΔΡΕΑΣ

ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΓΟΥΝΑΡΗ
ΠΑΙΔΟΨΥΧΟΛΟΓΟΣ
ΜΕΛΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΜΗΝΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ 28 ΤΗΛ.: 210 38 36 718
Τ.Κ. 152 33 ΧΑΛΑΝΔΡΙ ΚΙΝ. 6934 404506

Δρ. ΕΥΓΕΝΙΑ ΠΑΝΤΕΛΙΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΑΤΡΕΙΟ:
ΚΥΨΕΛΗΣ 104 ΤΗΛ.: 2108221326
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΥΨΕΛΗΣ ΚΙΝ.: 6944349734

Δρ. ΜΙΧΑΗΛΗΣ Σ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΟΣ - ΗΠΑΤΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΚΥΨΕΛΗΣ 104 ΤΗΛ. 210 82 21 326
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΥΨΕΛΗΣ ΚΙΝ.: 6945 4988 13

ΑΠΕΙΛΗ ΒΑΘΟΥΣ

Η κατανόηση της τουρκικής απειλής, του ιστορικού της βάθους και των κινήτρων της είναι καταλυτική για τη χάραξη της ενδεδειγμένης ελληνικής εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής. Μόνον αποπροσανατολιστικά λειτουργούν οι επιφανειακές ερμηνείες της τουρκικής απειλής, όπως π.χ. ότι το νεο-οθωμανικό «όραμα» είναι προσωπική εμμονή του Ερντογάν και δεν αντανακλά τις πεποιθήσεις του μέσου φιλήσυχου Τούρκου. Τα προσωπικά οράματα του Τούρκου προέδρου, όμως, παράγονται και αναπαράγουν τα συλλογικά οράματα της τουρκικής κοινωνίας, αλλιώς ο Ερντογάν θα ήταν γραφικός ηγέτης κάποιου περιθωριακού εθνικιστικού γκρουπούσκουλου. Αλλά δεν είναι. Αντιθέτως είναι πρόεδρος της Τουρκικής Δημοκρατίας εκλεγμένος με μεγάλη πλειοψηφία εδώ και δεκαεξί χρόνια. Το άλλο επιχείρημα, ότι ο Ερντογάν πιέζεται πολιτικά και απευθύνεται στην εσωτερική κατανάλωση για εκλογικές σκοπιμότητες, είναι και αυτό έωλο. Δεν εξηγεί γιατί ο βασικός μηχανισμός συσπείρωσης που χρησιμοποιεί ο Ερντογάν είναι η ανθελληνική υστερία και όχι κάτι άλλο.Γ

Εξετάζοντας σε μακρο-ιστορική κλίμακα την πρωτοφανή πίεση που δέχεται σήμερα η Ελλάδα, εύκολα γίνεται αντιληπτό ότι αυτή αποτελεί μία μόνον ιστορική στιγμή μιας μακράς χιλιετούς πορείας που άρχισε με τη Μάχη του Μαντζικέρτ (1071) και φτάνει μέχρι την εισβολή στην Κύπρο, τα Ιμια και το φετινό καλοκαίρι. Πρόκειται δηλαδή για τη συνεχή πίεση που ασκούν εδώ και αιώνες οι Τούρκοι στην ελληνική μεθόριο της Ευρώπης. Οι Τούρκοι, ένας λαός νομαδικής προέλευσης, μετακινούντο επί αιώνες προς δυσμάς, εισβάλλοντας και καταστρέφοντας προηγμένους πολιτισμούς που κατά κανόνα βρίσκονταν ήδη σε αποσύνθεση (αραβικό χαλιφάτο, βυζαντινή αυτοκρατορία κ.λπ.). Το οθωμανικό κράτος, που επεβλήθη σε λαούς υψηλού μορφωτικού και κοινωνικού επιπέδου (Έλληνες, Άραβες, Αιγυπτίους και άλλους), υπήρξε δυσλειτουργικό, διότι ήταν δημιούργημα ενός λαού νομάδων που δεν είχαν εμπειρία διακυβέρνησης και οικονομικής οργάνωσης παρά μόνον πολέμων και βίας. Ήταν μια δουλοκρατική κοινωνία που έγινε αντιληπτή ως δυστοπία από τους κατοίκους των κατακτημένων περιοχών και τελικώς διαλύθηκε μέσα από μία πρωτοφανή σειρά εθνικών επαναστάσεων, κάτι που δεν συνέβη με καμία άλλη πολυεθνική αυτοκρατορία στον κόσμο (π.χ. Αυστρο-ουγγρική, Ρωσική, Αραβική, Κινεζική κ.λπ.).

Η επιβίωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας βασίστηκε άλλωστε όχι σε κάποια ελάχιστη συναίνεση αλλά στους βίαιους εξισλαμισμούς, στις μαζικές σφαγές, στο παιδομάζωμα και στην τρομοκρατία. Μετά την οριστική διάλυση του οθωμανικού κράτους το 1920, συγκροτήθηκε στα υπολείμματά του έλασσον τουρκικό κράτος με επίφαση νεωτερικότητας. Για τη δημιουργία του όμως συνετέλεσαν τρεις γενοκτονίες (Αρμενίων, Ελλήνων, Ασσυροχαλδαίων) και ένας διαρκής μέχρι σήμερα εσωτερικός πόλεμος με τους Κούρδους. Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η πίεση προς την Ελλάδα επανήλθε. Προηγήθηκαν η εκρίζωση των ελληνικών πληθυσμών της Κωνσταντινουπόλεως, της Ιμβρου και της Τενέδου, η εισβολή στην Κύπρο, η αμφισβήτηση της κυριαρχίας στο Αιγαίο, η ανάμειξη στη Δυτική Θράκη, πριν φθάσουμε στο καλοκαίρι του 2020 και στην εκδίπλωση πλέον απαίτησης πλήρους υποταγής της Ελλάδας με «διάλογο» εφ' όλης της ύλης.

Το ελληνικό έθνος έχει εμπειρία από απειλές μείζονος κλίμακας (περσική στην Αρχαιότητα, αραβική στον Μεσαίωνα, τουρκική στην Αναγέννηση). Τις αντιμετώπισε αντιπαρατάσσοντας στην αριθμητική υπεροχή την ευφυΐα του, την ποιότητά του, τη μαχητικότητά του, τον δυναμισμό του και πριν από όλα την αδιάλλακτη βούλησή του να παραμείνει ελεύθερο. Σήμερα χρειάζεται όχι μόνον ένας συνολικός και ρηθικέλευθος στρατηγικός αναοχεδιασμός, αλλά και μία βαθιά συνειδητοποίηση της δυστοπίας που απειλεί την ελευθερία μας.

Κάθε χρόνο, μετά τη θεία λειτουργία, στο εκκλησάκι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος (στην Αγία Σοφία, όπως το λέμε εμείς) η κα Αίτσα Βαλαβάνη σε κάποιους από τους συμμαθητές της και γείτονες της εκκλησίας παραθέτει γεύμα. Εδώ, στον Ξενόνα τον χοριού μας, μετά την ωραία συνεστίαση, η Αλεξάνδρα Παπαγεωργίου - Βενετοπούλου μας διάβασε και ωραία αποσπάσματα από το βιβλίο της για τη Βήσσανη. Και τον χρόνο να είμαστε καλά.

Εμείς στην Ελλάδα...

Δίνει τη δική του «μάχη» ο κ. Μπαμπινιώτης, να μιλάει τουλάχιστον ο Έλληνας... ελληνικά! Αλλά, πολύ δύσκολα θα τα καταφέρει... Οι ξένες λέξεις, έκαναν «μεγάλη επίθεση» και συρρίκνωσαν το ελληνικό λεξιλόγιο!

Παρ' ότι οι περισσότερες ξένες λέξεις, έχουν «ελληνικές ρίζες», εν τούτοις το λεξικό του Μπαμπινιώτη, ολοένα και φτωχαίνει... Η ελληνική γλώσσα... αφελληνίζεται!

Μέχρι τώρα, ξέραμε για το απαγορευτικό στα πλοία, λόγω των κακών καιρικών συνθηκών!

Και τώρα συνδυάζεται με... τον φονικό ίόν!

Άλλη ξένη λέξη που μπήκε στη ζωή μας είναι το take away (για το σπίτι...)

Τώρα, ούτε τον καφέ δεν παίρνεις και μένεις ολομόναχος στο σπίτι! Καλά το delivery ισχύει και στην πανδημία, είναι αυτό που λέμε... στα ελληνικά, τροφοδιανομή!

Αυτή την ήξερε ο Έλληνας και... προ κορωνοϊού, αφού... ντερλίκωνε τακτικότητα και σταματούσε λίγες μέρες πριν τα καλοκαιρινά μπάνια, για... να αδυνατίσει!

Αυτές οι ξένες λέξεις, της εποχής του κορωνοϊού, του έγιναν πλέον συνήθεια...

Αλλά και άλλες, οικονομικού περιεχομένου, έχουν γίνει κτήμα του! Θα αναφέρουμε μόνο μία. Τα Funds!

Ξέρετε πόσο καλά αισθανόταν ο Έλληνας δανειολήπτης, όταν λέει: Μου πήρανε το σπίτι... τα Funds!

Και έτσι... αποφεύγει να πει το... κακόχο ελληνικό: Μου πήραν το σπίτι... τα κοράκια!

(Να λοιπόν και περιπτώσεις, που το ξένο κάνει καλό...)

Πολλές λοιπόν ξένες λέξεις μπήκαν στη ζωή μας και μ' αυτές πορευόμαστε.

Ευτυχώς που δεν ακούστηκε στην Ελλάδα, η ξένη φράση: Αλλάχου Ακμπάρ! (Ο Θεός είναι μεγάλος!)

Είναι η ισλαμική έκφραση, που τροφοδοτεί τη θρησκευτική μισαλλοδοξία, με τις γνωστές παρενέργειες!

Εμείς στην Ελλάδα, με τις πολλές δυσκολίες που περνάμε, λέμε την ελληνική φράση: Βόθηα Παναγιά!

Και η φράση αυτή, είναι γραμμένη στο λεξικό του Μπαμπινιώτη, αλλά και στις καρδιές των Ελλήνων!

Γιάννης Μπούγιας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΩΝΙΟΥ
Καλιπάκι 9/11/2020
Αρ. πρωτ.: οικ. 7560
Πληροφορίες: ΣΟΦΙΑ ΤΣΕΠΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Δημαρχείο
Καλιπάκι 44004
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 2653 3 60-112
FAX: 2653 - 360 103
E-mails: dimosprogoniou@pogonio.gr
Web Site: http://www.1366.syzefis.gov.gr/
Προς: Πρόεδρο Δ.Σ.
Τράπεζας Πειραιώς
κ. Χατζηνικολάου Γεώργιο
Κοιν: 1. Υπουργό Οικονομικών
2. Πρόεδρο Βουλής των Ελλήνων
3. Βουλευτές Ν. Ιωαννίνων
4. Περιφερειάχη Ηπείρου
5. Πρόεδρο Τ.Κ. Παρακαλάμου
6. Πανεπαρ. Συνομοσπονδία
7. Ομοσπονδία Αδελφότητων
& Ενώσεων Πωγωνίου

Θέμα: Υποκατάστημα Παρακαλάμου

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Σε μία περίοδο που η επαρχία και ιδιαίτερα οι παραμεθόριες περιοχές, που σηκώνουν βαρύ φορτίο, έχουν ανάγκη από στήριξη και κινήσεις που θα οδηγήσουν στην ανάπτυξη τους, η Τράπεζα Πειραιώς έρχεται να βάλε ταφόπλακα στο ακριτικό Πωγωνίι αποφασίζοντας να προχωρήσει στο κλείσιμο του μοναδικού τραπεζικού υποκαταστήματος που λειτουργεί στο Δήμο Πωγωνίου, αυτό του Παρακαλάμου.

Βρισκόμαστε, λοιπόν, για μία ακόμη φορά στη δυσάρεστη θέση να εκφράσουμε την αγανάκτηση και πικρία μας για τις αποφάσεις του Ομίλου που έχουν άμεσες και σοβαρές επιπτώσεις στην τοπική μας κοινωνία καθώς σας υπενθυμίζω ότι το 2016 διακόψατε τη λειτουργία του υποκαταστήματος Δελβινάκιου, μία κίνηση με δυσάρεστες συνέπειες για τους δημότες μας.

Το υποκατάστημα Παρακαλάμου είναι πλέον το ΜΟΝΑΔΙΚΟ τραπεζικό κατάστημα σε όλο το Δήμο Πωγωνίου και εξυπηρετεί περισσότερες από 67 Κοινοότητες και οικισμούς μιας μεγάλης γεωγραφικής έκτασης με πολλές ιδιαιτερότητες, τόσο λόγω της μορφολογίας της όσο και λόγω πληθυσμιακών χαρακτηριστικών. Συγχρόνως εξυπηρετεί όλη την επαγγελματική, επιχειρηματική και αγροτική δραστηριότητα της ευρύτερης περιοχής και τους συναξιστούς. Επιστημαίνουμε δε το γεγονός ότι ο Δήμος Πωγωνίου έχει άριστη συνεργασία με την Τράπεζα και χρησιμοποιεί τα καταστήματά σας για τις οικονομικές του κινήσεις και είναι απόλυτα συνεπής στις υποχρεώσεις του.

Το κλείσιμο του συγκεκριμένου υποκαταστήματος θα προκαλέσει ένα ντόμινο αρνητικών εξελίξεων για την ανάπτυξη της περιοχής. Άλλωστε, δεν μπορούν όλα τα θέματα να σταθμίζονται μόνο με στενά οικονομικά κριτήρια. Οι άνθρωποι έχουν μεγαλύτερη αξία και η απόφασή σας θα είναι τροχοπέδη στις συνεχείς προσπάθειες που καταβάλλουμε, σε πείσμα των καιρών, για την ανάπτυξη του Πωγωνίου και την προσέλκυση νέων ανθρώπων να έρθουν να μείνουν και να επενδύσουν στην περιοχή μας.

Παρακαλούμε να αναθεωρήσετε την απόφασή σας, που πλήττει τους δημότες μας και έχει προκαλέσει έντονες αντιδράσεις στην τοπική κοινωνία. Διαφορετικά μας οδηγείτε στο να σταθμίσουμε και εμείς ως Δήμος και ως τοπική κοινωνία, τις σχέσεις μας με την τράπεζά σας και να αποσύρουμε τις καταθέσεις μας.

**ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ**
(Σωματείο Αναγνωρισμένο)
ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 9 - ΤΗΛ. 3249 057
105 51 ΑΘΗΝΑ

Αθήνα, 27-10- 2020

Προς
την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία της Ελλάδας

Θέμα: Αρξάμενη διαδικασία άρσης του εμπόλεμου με την Αλβανία και Διαδικασία ένταξης της στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αγαπητέ κ. Πρόεδρε,
Αγαπητά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου,

Με την από 7.9.2020 επιστολή μας σάς εκθέσαμε ότι άρχισαν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ένταξη της Αλβανίας στη μεγάλη Ευρωπαϊκή Οικογένεια, στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μαζί με την επιστολή μας σάς στείλαμε και το υπαρ αριθμόν 17818/9.8.2020 φύλλο του ΠΡΩΙΝΟΥ ΛΟΓΟΥ, στο οποίο είχε δημοσιευθεί το σχετικό άρθρο του Προέδρου μας κ. Μιχαήλ Μαρτσέκη, με τον τίτλο «Ιστορική ευκαιρία οριστικής επίλυσης των Ελληνοαλβανικών και Ελληνοσκοπιανών διαφορών», για ενημέρωσή σας.

Στην επιστολή μας αυτή επισημάναμε τα εξής:

α. Ότι, στη φάση αυτή των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, υπάρχει η ιστορική ευκαιρία της Ελλάδας για να επιτευχθεί οριστική επίλυση των Ελληνοαλβανικών και Ελληνοσκοπιανών διαφορών, δηλαδή των δύο αυτών εθνικών θεμάτων, με τα οποία ασχολείται διαχρονικά η εξωτερική μας πολιτική, η οποία τα διατηρεί «άλυτα» με την άβουλη, αμήχανη ή και αναποτελεσματική πολιτική της.

Στο άρθρο αυτό, αλλά και στην επιστολή μας, υποδεικνύουμε τον τρόπο της επίλυσης των εθνικών αυτών θεμάτων με απλή γραφειοκρατική διπλωματική διαδικασία και όχι με αποφάσεις των Υπερεθνικών Οργάνων της Ε.Ε.

β. Ότι, αν δεν κινηθεί η υποδεικνυόμενη, θεσπισμένη στην Ενωσιακή Νομοθεσία, διαδικασία, (αφορά την επιβαλλόμενη συνυποβολή του Χάρτη της Αλβανίας μαζί με την αίτησή της για την ένταξη της στην Ε.Ε.), τότε, είναι αυτονόητο ότι θα τεθεί οριστικά «ταφλόκακο» στο Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα και συνάμα θα τεθούν στο ιστορικό αρχείο οι Βορειοηπειρωτικές Οργανώσεις, η ΟΜΟΝΟΙΑ, κτλ.

Η Π.Σ.Ε. συζήτησε το θέμα αυτό και αποφάσισε να παρέμβει με τον συμφωνηθέντα τρόπο στο Υπουργείο Εξωτερικών και την Κυβέρνηση γενικότερα και συνάμα να πρωτοστατήσει να ενεργοποιηθούν και οι «χαιμαζόμενες» Βορειοηπειρωτικές Οργανώσεις και οι «αδρανούντες» πνευματικοί και πολιτικοί πολίτες της Ηπείρου και γενικότερα της Χώρας μας.

Όμως, μέχρι τώρα δεν κινήθηκε καμμία σχετική διαδικασία, και, όπως σας είχαμε επισημάνει, οι διαδικασίες ένταξης της Αλβανίας στην Ε.Ε. προωθούνται με γοργό ρυθμό και τα γεγονότα και οι εξελίξεις για τα θέματα αυτά τρέχουν.

Έτσι, αυτές τις ημέρες, συνέβη μία συνταρακτική ανατροπή της μέχρι σήμερα επίσημης θέσης της Ελλάδας, που αφορά το νομικό καθεστώς της άρσης της εμπόλεμης κατάστασης με την Αλβανία, ότι δηλαδή «η εμπόλεμη κατάσταση με την Αλβανία ήρθε στις 28.8.1987» με μονομερή πράξη-απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Την ημέρα αυτή έγινε, δημόσια, στα μέσα ενημέρωσης, πανηγυρική δήλωση του τότε Πρωθυπουργού για το εθνικό αυτό θέμα, παρισταμένου και του έχοντος την σχετική πρωτοβουλία, Ηπειρωτή Υπουργού Εξωτερικών, Κάρου Παπούλια. Με πανηγυρικό τόνο, ο τότε Πρωθυπουργός και ο Υπουργός Εξωτερικών, διαβεβαίωσαν τον Ελληνικό Λαό ότι «Η Κυβέρνηση αποφαινεται και δηλώνει ότι ο χαρακτήρας της Αλβανίας σαν εχθρικό κράτος έχει πάψει να υφίσταται».

Ο Μιχ. Μαρτσέκης, με άρθρο του στην «Ελευθεροτυπία» τον Σεπτέμβριο 1987, αμφισβήτησε τη νομική ισχύ της «μονομερούς» αυτής ενέργειας, αφού μόνο με υπογραφή Συνθήκης Ειρήνης, μεταξύ των εμπόλεμων Κρατών, η οποία θα κυρώνονταν από τη Βουλή τους, μπορούσε να αρθεί η εμπόλεμη κατάσταση και με αυτή θα επιλύονταν τα υπάρχοντα προβλήματα που δυσχεραίνουν διαχρονικά τις ομαλές σχέσεις και τη συνεργασία των δύο όμορων Κρατών (Τσάμηδες - Προστασία του Βορειοηπειρωτικού Ελληνισμού, κτλ.).

Η νομικά παντελώς ανίσχυρη αυτή Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (δεν δημοσιεύθηκε ούτε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως) και πολιτικά άστοχη, αφού στη συνέχεια οξύνθηκε το θέμα των Τσάμηδων και έλαβε και διεθνείς διαστάσεις (προσφυγή στο Δικαστήριο της Χάγης από το κόμμα των Τσάμηδων), και αφέθηκαν στην τύχη τους απε όλους οι Βορειοηπειρώτες, υιοθετήθηκε από την Πολιτειακή και Κυβερνητική Εξουσία, καθώς και από τους γνωστούς Πανεπιστημιακούς, οι οποίοι υπεραμύνθηκαν της άποψης αυτής, δηλώνοντας ότι αυτή είναι και η θέση της Π.Σ.Ε. και της ΟΜΟΝΟΙΑΣ, που εμφανίζονται στα κανάλια και στα άλλα μέσα ενημέρωσης και τους άλλους Φορείς που, λόγω του προορισμού τους, θάπρεπε να μην αφήσουν τον Ελληνισμό αυτό να αφανίζεται με γρήγορο ρυθμό.

Το δυστύχημα ήταν ότι την νομικά ανίσχυρη αυτή άποψη, υιοθέτησαν, όχι μόνο τα πολιτικά πρόσωπα και οι επιστήμονες, αλλά και άλλοι φορείς και Οργανώσεις της Ηπείρου και της Βορείου Ηπείρου και η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία.

Σημειώνω ότι σε ειδική Ημερίδα της Π.Σ.Ε., στην οποία μετείχαν, πλην της Π.Σ.Ε. και οι, α) Αλέξανδρος Μαλλιάς, γνωστός Πρεσβευτής της Ελλάδος, β) Άγγελος Συρίγος, καθηγητής Παντείου, γ) Βαγγέλης

Ντούλες, πρώην Πρόεδρος της ΟΜΟΝΟΙΑΣ - βουλευτής Αλβανίας και δ) Σταύρος Λυγερός, δημοσιογράφος, υπεραμύνθηκαν όλοι της άρσης του εμπόλεμου και υπεστήριξαν την νομιμότητα της διαδικασίας, λεκτικά όμως και μόνον, χωρίς καμμία τεκμηρίωση εναντί της τεκμηριωμένης και από ετών διακηρυγμένης δημόσια, με δημοσιεύματά του, άποψης του Μιχαήλ Μαρτσέκη. Η Π.Σ.Ε. μάλιστα, με τους εκπροσώπους της Γεώργιο Δόση, Πρόεδρο του Δ.Σ. και Κωνσταντίνο Κωνή, Αντιπρόεδρο, όπως έκαναν και ο πρώην Πρόεδρος της ΟΜΟΝΟΙΑΣ Βαγγέλης Ντούλες, και ο νυν αντιπρόεδρος Γεώργιος Τζομάκας, υπεραμύνθηκαν και αυτοί υπέρ της άποψης αυτής, δηλώνοντας ότι αυτή είναι και η επίσημη θέση της Π.Σ.Ε. και της ΟΜΟΝΟΙΑΣ.

Προ ολίγων ημερών, ο Πρωθυπουργός της Χώρας, Κυριάκος Μητσοτάκης, δήλωσε ότι εξακολουθεί να ισχύει η εμπόλεμη κατάσταση με την Αλβανία, πιστοποιώντας με τον πιο επίσημο τρόπο ότι η ενέργεια του τότε Πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου και του Υπουργού Εξωτερικών Κάρου Παπούλια, όσο και των εκάστοτε Προέδρων της Δημοκρατίας, των διαφόρων Πανεπιστημιακών, Πολιτικών καθώς και των Οργανώσεων και των Φορέων, δεν είχε έρεισμα στο Διεθνές και Ελληνικό Δίκαιο, και για αυτό έδωσε εντολή στον Υπουργό Εξωτερικών Νίκο Δένδια να συμφωνήσει επε αυτού με τον ομόλογό του της Αλβανίας. Έτσι, στο πρόσφατο ταξίδι του Υπουργού στην Αλβανία, συναποφάσισαν, αυτός εκπροσωπώντας την Ελλάδα και ο Υπουργός Εξωτερικών της Αλβανίας, εκπροσωπώντας την Αλβανία, τα εξής: α) Να συντάξουν το συνυποσχετικό για να γίνει προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για τον καθορισμό της ΑΟΖ και β) Να αρχίσουν, άμεσα, οι διαδικασίες για τη σύναψη της Συνθήκης Ειρήνης για την άρση του εμπόλεμου, ώστε να επιλυθούν όλες οι Ελληνοαλβανικές διαφορές και να προστατευθεί ο Ελληνισμός της Βορείου Ηπείρου.

Έτσι, με τη σημαντική αυτή εξέλιξη των σχέσεων Ελλάδας - Αλβανίας, επισημαίνω τα εξής:

1. Ότι, θα πρέπει η Π.Σ.Ε., η μόνη Ηπειρωτική Οργάνωση που μπορεί να διαδραματίσει κάποιο ρόλο στην ιστορική αυτή στιγμή για την επίλυση των σχέσεων μας με την Αλβανία και την προάσπιση των Βορειοηπειρωτών που μένουν στη γενέθλια γη τους, α) Να συγκροτήσει άμεσα, τώρα, μία Επιτροπή από άτομα που να γνωρίζουν το Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα, στην οποία θα πρέπει να μετέχει και ο Πρόεδρος της ΟΜΟΝΟΙΑΣ (λόγω της σοβαρότητας της αποστολής της Επιτροπής), όπως και κάποιος εκπρόσωπος των εδών Βορειοηπειρωτικών Οργανώσεων (αν βεβαίως υπάρχουν), η οποία, αφού συζητήσει όλα τα εκκρεμεία θέματα του Βορειοηπειρωτικού Ελληνισμού, να συντάξει στη συνέχεια ένα εμπεριστατωμένο υπόμνημα, το οποίο θα το παραδώσει στον Υπουργό Εξωτερικών, ενημερώνόντας τον και προφορικά.

2. Ότι, ταυτόχρονα θα δοθεί, χωριστό υπόμνημα στον Υπουργό, που θα αφορά και το άλλο μείζον θέμα της αμετάκλητης ρύθμισης των συνόρων, το οποίο σας το εξέθεσα με την προηγούμενη επιστολή μου.

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι σύμβουλοι του Δ.Σ. της Π.Σ.Ε.

Οι αποφάσεις σας και η υλοποίησή τους είναι σημαντικές, ιστορικές θάλαγα, γιατί κρίνεται με οριστικό τρόπο το θέμα, τόσο των συνόρων με την Αλβανία, ώστε να παύσει να υπάρχει θέμα Τσαμουρίας και η Ιδέα της Μεγάλης Αλβανίας, και συνάμα να προστατευθεί και να διασωθεί ο Ελληνισμός στο χώρο της Βορείου Ηπείρου για αυτούς που διαμένουν και θα διαμένουν στη γενέθλια γη τους.

Με τη βεβαιότητα ότι θα ανταποκριθείτε στο ιστορικό αυτό κάλεσμα, αφού σε εμάς έπεσε ο κλήρος, δεδομένου ότι δεν υπάρχει άλλος φορέας, πλην της Π.Σ.Ε., για να αναλάβει πρωτοβουλίες και δράση για τα θέματα αυτά.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.
Μιχαήλ Ν. Μαρτσέκης

Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Ο Κωστής Παλαμάς, με αφορμή το μαρτύριο του Μητροπολίτη της Σμύρνης, έγραψε ένα κείμενο, με τίτλο «Ο Χρυσόστομος της Σμύρνης», στις 4 Σεπτεμβρίου 1922. Ο Ποιητής συγκρατεί την οργή του, φέρνοντας στην μνήμη του την επίσκεψη του σεπτού ιεράρχη και εθνομάρτυρα στην Αθήνα, πριν τρία χρόνια. Θυμάται

ομιλίας του Μητροπολίτη, η ανατολική Θράκη και η ασιατική Ελλάς είχαν απελευθερωθεί και φαινόταν ότι θα επακολουθούσε η αρχή της επανίδρυσης της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας με πρωτεύουσα την Κωνσταντινούπολη, με σύμβολο τον Δικέφαλο Αετό μετά της Κωνσταντινούπολης. Δυστυχώς, τα πράγματα δεν έγιναν έτσι, παρότι οι συνθήκες δεν

τον Μητροπολίτη Σμύρνης να εισέρχεται στο συμβούλιο, διακόπτοντας την συζήτηση, σαν λύτρωση από ένα άχαρο συμφεροντολογικό οικονομικό ζήτημα που απασχολούσε τα μέλη του.

Σημειώνεται εδώ ότι, ως άνθρωπος του πνεύματος, ο Παλαμάς, δεν αρέσκειται να αναλώνεται σε οικονομικά ζητήματα. Αυτή η παθητική ατομική στάση δεν είναι απολύτως ορθή, εάν δεν εμπεριέχει συγκεντρωτική δράση. Τα οικονομικά ζητήματα μπορούν να επικρατήσουν και να διαμορφώσουν συμπεριφορά, εάν δεν υπάρξει αντίδραση από πλευράς των εθνών ή πολιτική θέση και συνεπώς κρατική παρέμβαση, προκειμένου να διασφαλιστούν τα συμφέροντα του έθνους και του πολίτη.

Προς τούτο, ο Μωρίς Μπαρντές (Maurice Bardeche, 1907-1998), ο γαμπρός του Μπραζιλιάκ (Robert Brasillach, 1909-1945), έγραψε: «Ένα έθνος παύει να έχει ψυχή, όταν δεν θέτει πάνω από το χρήμα, από ένστικτο και χωρίς καμμία αμφισβήτηση, ένα σύνολο ιδανικών που τα θεωρεί τα θεμέλια της ύπαρξής του. Ένα έθνος που βάζει πάνω απ' όλα τα χρήμα, παύει να είναι έθνος και γίνεται το όργανο εκείνου του ξένου που κατέχει το χρήμα και στα χέρια του οποίου έχει εγκαταλείψει τη ζωή και το πεπρωμένο του».

Στην συνέχεια του άρθρου ο Ποιητής μας παρουσιάζει τον Ιεράρχη σεμνό και γλυκύτατο, το κήρυμά του ήταν καθαρότητα και χαρακτηριστικότερα πατριωτικών. Θράκη, Σμύρνη, Αλύτρωτοι Τόποι. Ο Σταυρός και η Κωνσταντινούπολη Τόποι. Ο Σταυρός και η Κωνσταντινούπολη Τόποι. Ο Σταυρός και η Κωνσταντινούπολη Τόποι. Ο Σταυρός και η Κωνσταντινούπολη Τόποι.

Ο Τούρκος είναι το «θηρίον της Αποκαλύψεως». Οι βόρειοι και δυτικοί εκπολιτισθέντες Ευρωπαίοι ανέχθηκαν έμμεσα τις θηριωδίες, στη συνέχεια μετετρέπησαν σε δήθεν προστάτες μας.

Κατά την συγκεκριμένη (από το 1920 έως το 1922) χρονική περίοδο της

ήταν τόσο δυσμενείς όσο μας λένε οι κρατούντες την ιστορική γνώση.

Υπενθυμίζεται ότι ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις είχαν μεταφερθεί και καταλάβει την ανατολική Θράκη, με αποβίβαση στη Ραιδεστό, αλλά και με προέλαση οδικώς του Σώματος Στρατού Εθνικής Άμυνας, από την 19 Ιουλίου 1920. Αρχικά, στην ανατολική Θράκη είχαν μεταφερθεί περίπου 45.000 άνδρες (5 Μεραρχίες Πεζικού με το Πυροβολικό τους), ενώ ο Νίκ. Πλαστήρας είχε δηλώσει στις 25 Σεπτεμβρίου 1922 με σταθερότητα: «Η Θράκη δια την Ελλάδα θεωρείται η ζωή αυτής». Δυστυχώς, αυτά απεδείχθησαν μόνον λόγια, που δεν επιβεβαιώθηκαν στην πράξη, καθώς μετά έναν μήνα και με τις προδοτικές διαπραγματεύσεις που προηγήθηκαν, οι Μεραρχίες απεσύρθησαν σύμφωνα με την ανακωχή των Μουδανίων και το πρωτόκολλο εκκενώσεως της ανατολικής Θράκης.

Γνωστό είναι και η επιστολή του Χρυσόστομου προς τον Βενιζέλο, με ημερομηνία 25 Αυγούστου 1922. Σε αυτήν, του γράφει προφητικά και κατηγορηματικά: «σύμπαν το Ελληνικόν Έθνος καταβαίνει πλέον εις τον Άδην», «...ζήτημα είναι εάν το παρόν μου γράμμα αναγιγνώσκειται υπό της Υμετέρας Εξοχής, αν ημείς πλέον υπάρχομεν εν τη ζωή...» και στην συνέχεια με ευθύτητα «...και Υμείς φέρεται μέγιστον της ευθύνης βάρος δια δύο Πράξεις Σας... αποστείλατε εις Μ. Ασίαν ως Ύπατον Αρμοστήν έναν παράφροντα και εγωιστήν... ατυχή και ένοχον έμπνευσιν να διατάξτε εκλογάς». Πράγματι, όταν ο Ελληνικός Στρατός ξεπέρασε την αδυναμία της υποστηρίξεως των επιχειρήσεων σε μεγάλο βάθος, επινοήθηκε η είσοδος του ξένου παράγοντος, δια του αγγλόφιλου Αρμοστή Αριστ. Στεργιάδη, καθώς και οι δικαστικές, εκλογές για την κατάρρευση όλων των επιτευγμάτων.

Β. Π.

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ 46

Κωνσταντίνος Χρ. Κωστούλας

ΟΙ ΣΙΔΕΡΑΔΕΣ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Εξδόσεις Ελίκανον
Αθήνα 2020

Νέα έκδοση του φίλου Κ. Κωστούλα
«ΟΙ ΣΙΔΕΡΑΔΕΣ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Σε αυτό το κεφάλαιο θα καταγράψω όσους σιδεράδες μπόρεσα να βρώ, από μαρτυρίες, ενθυμήσεις, ή κείμενα και δημοσιεύσεις που βρέθηκαν. Και θα αρχίσω από την «αυλή» μου, από τον γείτονα σιδερά το χωριού μου, την Πωγωνιανή όπως τον γνώρισα και τον σκιαγράφησα στα παιδικά μου χρόνια κατά την κατοχή.

Σε αυτή την προσπάθεια με βοήθησαν οι βιβλιογραφικές πληροφορίες που αναφέρονται σε επί μέρους κεφάλαια, οι προφορικές μαρτυρίες όσες διασώθηκαν από ανθρώπους της περιοχής.

Σημαντικές είναι οι πληροφορίες που μου έδωσαν, μερικές μάλιστα έγγραφες από τους συμπατριώτες:

- Νίκο Θεοδοσίου Λελβινάκι, συνταξιούχο Δάσκαλο, και ερευνητή της Δελβινακιώτικης Ιστορίας.
- Ελευθέριο Μαθθαιάδη από Άγιο Κοσμά (παλιά Κακουσιούς ή Καξιούς) Πωγωνίου, ερευνητή και συλλέκτη της παράδοσης και της ιστορίας του χωριού του.
- Παύλο Παπανόη από Βασιλικό Πωγωνίου, φιλόλογο, ερευνητή της Ηπειρωτικής Ιστορίας και της παράδοσης του χωριού του και του Πωγωνίου.

Όλους αυτούς τους ευχαριστώ θερμά και από αυτές τις γραμμές, και τους θεωρώ συνδημιουργούς και συνοδοιπόρους σε αυτό το οδοιπορικό στην Πωγωνησιακή παράδοση.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

➤ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΔΗΜΗΤΡΙΟ

Ωραίος και φέτος ο καιρός στις 26 Οκτωβρίου, εορτή του Αγίου Δημητρίου, Έτσι, ανηφορίσαμε προς το συμπαθητικό εκκλησάκι, του οποίου κτήτορας είναι η οικογένεια Σάσση, ή όπως αλλιώς τους λέγαμε στο χωριό οικογένεια Νικολογιωργάκη, από τις πιο παλιές οικογένειες της Βήσσανης με το περίφημο Αρχοντικό με

τα πολλά δωμάτια, την πολύ μεγάλη στέρνα που μέχρι τελευταία υδρεύονταν και άλλοι γείτονες και τους πολλούς απογόνους, με διακεκριμένους τους Κλεόβουλο Σάσση Γενικό Διευθυντή της Ηλεκτρικής Εταιρείας ΗΕΑΠ, Λεάνδρο Σάσση Γενικό Διευθυντή της Εταιρείας των τρόλλεϋ Αθηνών και Σπύρο Σάσση Γενικό Διευθυντή της Εμπορικής Τραπέζης. Καλοί συγχωριανοί

και με δικές τους ενέργειες πολλά τότε Βησσανιωτάκια δούλεψαν στην ΗΕΑΠ, τα τρόλλεϋ και την Τράπεζα.

Το εκκλησάκι βρίσκεται κοντά στην ερειπωμένη πλέον οικία Σάσση και κάθε χρόνο, απ' ό,τι θυμάμαι, την λειτουργούσε ο αξεχαστος Δημήτριος Τζόβας, μετέπειτα ο γιός του και αυτός πλέον αξεχαστος Γεώργιος Τζόβας και τα τελευταία χρόνια συνεχίζει την παράδοση η οικογένεια του Χρήστου Νικολού. Έτσι και φέτος καθαρό και στολισμένο το εκκλησάκι με τη φροντίδα των λειτουργούντων, με αρτοκλασία και πλούσιο κέρασμα διατηρήθηκε η ωραία παράδοση.

Ας είναι προς βοήθειά τους ο Άγιος και τους ευχόμεθα χρόνια πολλά και του χρόνου να εορτάσουμε και πάλι.

➤ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Η Αδελφότητα λόγω και των ιδιαίτερων συνθηκών που επηρέασε και τις θείες λειτουργίες, αλλά και τις άλλες θρησκευτικές παραδόσεις της ορθόδοξης εκκλησίας μας, αποφάσισε να πραγματοποιήσει το μνημόσυνο της

αξέχαστης φίλης της Αδελφότητας και του χωριού μας Τέσας Μιχ. Κόντη. Τελεσθηκε στη Βήσσανη, με όλη τη μεγαλοπρέπεια και πλούσια, το μνημόσυνο στον Αη-Γιώργη μας ο ακούραστος παπα-Γιώργης στον τάφο της έψαλλε τρισάγιο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής της.

Η Αδελφότητα προσέφερε και στα δύο καφεενία του χωριού μας καφέ και κονιάκ. Παραβρέθηκε και η οικογένεια Νικολάου Χανδάνου. Η δαπάνη που κατέβαλε

η Αδελφότητα καλύφθηκε από μέρος της δωρεάς προς την Αδελφότητα των ανηψιών της Τέσας: Γιάννη και Αλεξάνδρας Μαρούκη. Η ψυχή της μεταστάσης σίγουρα θα ικανοποιήθηκε από εκεί ψηλά που μας βλέπει. Δεν θα την ξεχάσουμε ποτέ.

➤ 28Η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Ο εορτασμός της Εθνικής μας επετείου της 28ης Οκτωβρίου 1940 έγινε με λιτότητα και στο χωριό μας ο ιός δεν τόλμησε να εισέλθει (ο Αη-Νικόλας γαρ φροντίζει). Έτσι έγινε δοξολογία και επιμνημόσυνη τελετή στο Ηρώο Πεσόντων στους εθνικούς αγώνες. Κατέθεσε στεφάνι μόνο ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. **Κωνσταντίνος Σ. Νικολάου** και η τελετή έκλεισε με το ψάλσιμο του Εθνικού Ύμνου από τους παραβρεθέντες.

Η καθιερωμένη δεξίωση στο Κοινοτικό γραφείο δεν πραγματοποιήθηκε λόγω της απαγόρευσης.

Πάντα παρόντες από Θεσσαλονίκη τα παιδιά του

αξέχαστου **Βαλεντίνου** με τις οικογένειές τους και η οικογένεια του **Νίκου** και **Σωσώς Φρίγκα** από Αθήνα, η κόρη τους **Μπέση** με τα μικρά της παιδιά **Νικόλαο** και **Αθηνά**, οι οποίες οικογένειες αναχώρησαν για τον τόπο διαμονής τους. Άλλες τρεις οικογένειες που παραβρίσκονταν λόγω Κορωνοϊού από τον Μάρτιο μάλλον θα τους βρει και το Πάσχα εδώ και απ' ό,τι βλέπω περνούν θαυμάσια. Είναι, λοιπόν, υποψήφιοι για να εγκατασταθούν μόνιμα στο χωριό και γι' αυτό χαιρόμαστε ιδιαίτερα που πληθαίνουν.

➤ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Για το 2020 για τη συντήρηση και καθαρισμό του Κοιμητηρίου μας προσέφεραν ευγενώς οι παρακάτω: **Φωτεινή Μπαγέλη 10, Φώτης Μπάσιος 10, Ντίνα Χρονοπούλου 10, Κώστας Τσίκος 20.**

Καλό είναι να ανάβουμε τα καντήλια εκεί που βρίσκονται πάρα πολλά οστά των αξεχαστων συγχωριανών μας, που γνωρίσαμε εν ζωή και έχουμε άριστες αναμνήσεις.

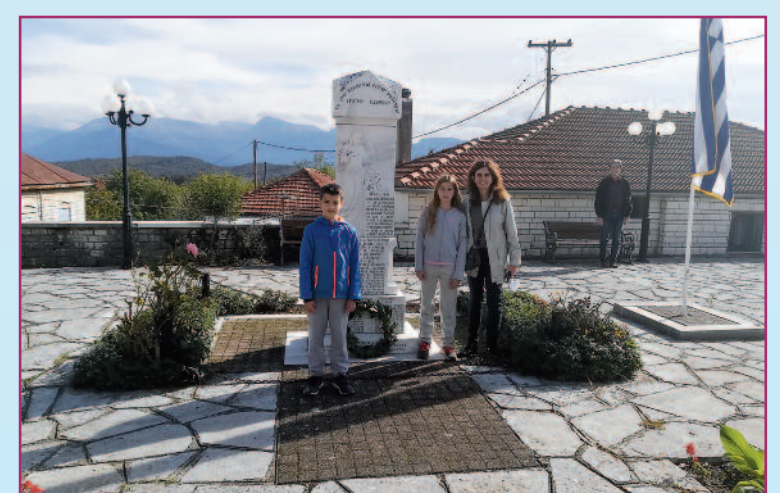
Σας ευχαριστούμε και σας γνωρίζουμε ότι υπάρχει πάντα λάδι και χαρτικά καθαρισμού για τα καντήλια στο οστεοφυλάκιο.

Τρεις φωτογραφίες από την ανακαίνιση της αίθουσας της Κοινοτικής Βιβλιοθήκης του χωριού μας. Έτος Ιδρύσεως 1899. Τα καινούργια έπιπλα είναι δωρεά της Βησσανιωτισσας Ιατρού Δερματολόγου κας Μπέσης Φρίγκα, την οποία και από την θέση αυτή την ευχαριστούμε. Μόλις ολοκληρωθεί η τοποθέτηση και των νέων παραθύρων θα την τιμήσουμε σε ειδική εκδήλωση.

Αμαλία και Στέλιος Φίλης, πάντα κοντά μας από τη Θεσσαλονίκη.

Η Μπέση Φρίγκα με δύο από τα τρία παιδιά της, 28 Οκτωβρίου, πάντα μαζί μας.